

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

12713⁰⁰

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΧΡΟΝΙΑ Β. — ΑΡ. 13 (7)

ΙΟΥΛΗΣ 1923

ΤΥΠΟΣ : "ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ,"

ΤΑ «ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ» ἐκδίδονται ἀπὸ μιὰ συντροφιά πρὸς τὸ κάθεμὲλος τῆς προσφέρει 10—25 δραχμὲς κάθε μῆνα γιὰ τὴν οἰκονομικὴ συντήρησίν του.

ΓΡΑΦΕΙΑ: Βιβλιοπωλεῖο Β. Μάνου Λεωφ. Ἐθν. Ἀμύνης

Διευθυντής: ΡΑΔΟΣ ΧΑΤΖΗΝΑΣΗΣ

Τὸ φύλλο Δραχ. 2.

ΣΥΔΡΟΜΕΣ Ἐσωτερικῶν Χρονιάτικη δρ. 24.— Ἐξάμηνη δρ. 12—

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σίτσας Καραϊσκάκη. Τρίφυλλα.
Ἄνι Μιράνα. Ἀπόβραδο. Νίκου
Πάλλη. Τὸ φίλιν τοῦ θανάτου.
Π. Μαρῆ. Τῆς ἀγάπης μου.
Γ. Τσουνκαλά. Ἀπόψε ἔτσι ὡς
διαβαίνεις. Ἀντρέα Λοῖζον.
Σάν ὄνειρο. TENNYSON. Δάκρυα.
PIERRE LOUYE Ἀπὸ τὰ τραγούδια
τῆς Βιλιώζ. μετ. Νόλι Βοιλειά-
δη. PAUL FORT. Τὸ τραγούδι τοῦ
ὄνειροπαρμένου. Μιὰ κάμαρα μεσ-
τὸ Παρίσι μετ. Μιχ. Δ. Σασινό-
πουλου. Χ. Παῖδουση. Κ' ἔπινα
Στάμον Παραβάτη. Τὸ πνεῦμα
τοῦ Κρασιοῦ. Κόστα Ροδαύγη
Οἱ Σίσυφοι ποῦ πέτυχαν. Πά-
βλου Ἐράτη. Χαρὰ θλιμένη.
Κ. Νερίνα. CARMINA, Γ. Ἀνθού-
ση. Ἐχθριστοί. Τώνη Κόκκι-
νου. Ἐνα κερὶ. Ν. Κατηφόρη.
Τὸ σπουδαιότερο γεγονός τῆς
ζωῆς μου. ΗΑΝ ΕΥΝΕΗ Τὸ φαρ-
μάκι, δρᾶμα σὲ μιὰ πράξη, μετ.
Ἀντώνη Νεϊκλή. Νίκου Σάττη
Ὁ Βδομαδᾶς. Νεοελληνικὴ φι-
λολογία κριτικὰ σημειώματα Ρ.
Χ. καὶ Μιχ. Δ. Στασινόπουλου.
Νέα Βιβλία. Διάφορα. Ἀλλη-
λογραφία περιοδικά.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΚΔΙΔΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ

ΙΔΡΥΘΗΚΑΝΕ ΣΤΑ 1922 — ΒΓΑΙΝΟΥΝΕ ΚΑΘΕ ΜΗΝΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΡΑΔΟΣ ΧΑΤΖΗΝΑΣΗΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΧΡΟΝΙΑ Β.
ΑΡ. 13—(7) ΙΟΥΛΗΣ 1923

ΤΡΙΦΥΛΛΑ

VI

Τὴν καρδοῦλα μου ἐστάβρωσε
ὁ χωρισμὸς στὰ στήθη
πᾶ στὸ Σταβρὸ κι' ὁ πόνος τῆς
λάβραο μάβρο ἐστήθη
Πηνηλόπη στῆς Σκέψης μου
τὰ μεροδεμένα χτένια
μὲ σκοῦρο στημονόφαδο
φαίνω τὴ μάβρον ἔνια
Σπᾶ ἢ νιότη τίς πατήρες μου
καὶ φτάνει ἢ σάρκα κράζει
—Μά θρηνολὸι Μπετόβειο
μεστὴν ψυχὴ ξεσπάζει.

VII

Καίγουνται καὶ ρημάζουνε
χαμόσπιτα παλάτια
στὸν κάμπο ἐλαμπαδιάσανε
τὰ χρουσαφιὰ δεμάτια
Κι' ὄλα ἀπ' τὴ φλόγα ἐδάρτηκαν
καφαλιαστήκανε ὄλα
μάβρος κόσμος ἀπλώθηκε
στὰ πρὶν ἀχτιδοβόλα
—Φτωχὲ στρατιώτη ἀνίδες
ποῦ βάρβαρα ἀλαλάζεις
πόσα λημέριά τοῦ Ἔρωτα
ἀνήξερα ρημάζεις! . . .
Μοσχονῆσι ΣΙΤΣΑ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ

ΑΠΟΒΡΑΔΟ

Τοῦ ἀγαπημένου μου ΓΙΩΡΓΑΚΗ ΒΑΦΟΠΟΥΛΟΥ

Σὰ ὄνειρο ξυπνάει τὰργὸ ναμάξι
καθὼς σιγοπεθαίνει ἡ μάγα δειλή,
κι' εἶναι τὰ πάντα γύρου ὡς νὰ ἐμίλει
ἀόρατος θεὸς, γοερὰ τοῦ κράζει:

«Ὅσοι πιστοὶ προσέλθετε, μαρᾶξι
μακρὰ σας καὶ τελὸνι τόρα...., χεῖλη
χαροποιὰ ἄς μηνύσουν ὅτι ἡ φίλη
ἢ χαρὰ τοῦ καθενοῦ σας τάξει...»

Κι' ἀκούγεται ἀπὸ πέρα τῶν προβάτων
κουδούνισμα, τῶν ρυακιῶν τραγούδι,
καὶ τὴ ματιὰ μεστώνει τὸ λουλούδι

— μὰ πάνου ἀπὸ τὴν ὕλη τῶν πραγμάτων
καὶ τοὺς σκοποὺς, ὑψώνεται του μόνος
γιγάντιος τῶν ἀνθρώπωνε ὁ πόνος.

ΑΚΙΣ ΜΙΡΑΝΑΣ

ΠΕΖΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΤΟ ΦΙΛΙ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

Τὴν ὥρα πού ὁ μαῦρος Ἄρχοντας τῆς σκοτεινῆς Ἀβύσσου περιτρέχει τὸν κόσμον τῶν ζωντανῶν κι' ἀναζητᾷ ἀθῶες ψυχούλες γιὰ νὰ ταράξῃ τὰ ὄνειρά τους—περίμενέ με . . . .

Τὴν ὥρα πού οἱ βουκολάκοι, κάτω ἀπ' τὸ κρύο καὶ ναρκωμένο φῶς τοῦ φεγγαριοῦ, ἀργοδιαβαίνουνε βαριεστισμένοι ἀνάμεσαστους ἀνοιχτούς τὸν τάφους. Κ' ἔπειτα ἀφήνουν νὰ ξεσπᾷ σ' ἓνα ἄφωνο κλάμμα ὄλος ὁ καημὸς γιὰ κάποιο ἀμάρτημα, πού λαχταροῦσαν καὶ τ' ἀπόφυγαν προτοῦ νὰ τοὺς σκεπάσῃ ἡ ἀξημέρωτη Νύχτα — τὴν ὥρα ἐκεῖνη περίμενέ με . . . .

Τὴν ὥρα πού οἱ κολασμένοι στήνουν τὸ χορὸ μέσα στὸ ζοφερὸ δάσος τοῦ Θανάτου καὶ χαίρονται γιὰ τὶς ἀνώφελες καὶ μάταιες πικρίες τῶν ζωντανῶν—περίμενέ με . . . .

Τὴν ὥρα πού τὸ Ἐγκλημα, γυρνώντας στα σκοτάδια μὲ μάτια φλογερά καὶ νύχια ματωμένα, δυναμώνει τὸ χέρι τοῦ Φονιά πού καρτεράει τὸ θῦμα — τὴν ὥρα ἐκεῖνη, μὲς στὰ μαῦρα μεσάνυχτα, περίμενέ με . . . .

Κι' ἂν κοιμηθῆς, ὁ πόθος μου θὰ σὲ ξυπνήσῃ, γλωμὴ ὁμορφιά μου . . . .

Ἀθόρυβα κι' ἀνάλαφρα θὲ νάμπω μὲς στὴ λευκὴ τὴν καμαρούλα σου . . . . (Ὁ Σατανᾶς μικρούλα μου, μπαίνει παντοῦ κι' ἀπ' ὅπου θέλει—ἀκόμα καὶ στὸ χαριτωμένο κεφάλαι ἐνὸς ἀγγέλου σὰν κ' ἐσένα . . . .) Κ' ἔπειτα σὰ σκιά θὰ γλυστρήσω κοντὰ στὸ ἄσπιλο κρεββάτι σου—ὦ, τὸ παρθενικὸ κρεββάτι σου πὸς μ' ἐρεθίζει! . . . .

Κι' ἂν κοιμηθῆς, τὸ φιλί μου πού φλογίζει θὰ σὲ ξυπνήσῃ, ἀθῶα ξανθοπλόκαμη . . . .

Πάρα πολὺ μύρο κρύβει ἡ ἀνθισμένη νειότη σου—κι' ἐγὼ μισῶ τὴν ἀθῶα νειότη . . . . Τὰ κρίνα πού ἀνθίζουνε μὲς στὴν ψυχὴ σου—ἡ φλογισμένη μου πνοὴ θὰ στὰ μαράνη . . . . Καὶ τὸν καθάριο λογισμό σου ἐγὼ θὲ νὰ σκοτίσω μὲ τὸ ἀμάρτημα . . . . Τὸ φίδι τῆς Ἀμαρτίας ὑπούλα σου σ' υρίζει τὸ αἰώνιο τραγούδι του . . . . Ἄκουσέ το, ὦ ἀνέγγιχτη, ἄκουσέ το . . . . Γιατὶ ἡ Κόλαση σὲ φθόνησε κ' ἓνα θῦμα καρτερᾷ . . . .

Κι' ἂν κοιμηθῆς δὲ θὰ μ' ἀποφύγῃς, γλωμὸ λουλούδι μου . . . . Τὸ Πνεῦμα τοῦ Κακοῦ εἶμ' ἐγὼ γιὰ σένα—κ' ἐγὼ ἀγρυπνῶ! . . . .

Θὰ σοῦ φλογίσω μὲ τὸν πόθο μου τὸ ἀμόλυντο κορμάκι . . . .

Τὸ μεσονύχτι ἀπ' τὸ κρεββάτι σου οἱ ὄνειροι θὰ σὲ πάρουν ἀπαλά στὴ πούπουλένιατους φτερά. Καὶ θὰ σὲ πᾶνε στὰ ροδοσύγγεφα τῶν ἀνέκφραστων πόθων . . . . Τὸ μεσονύχτι θ' ἀνατριχιάσῃ σύγκορμη ὅταν νοιώσῃς στὴν ψυχῆσου κάποιο μαγεμμένο τραγούδι. Καὶ τὸ τραγούδι θὰ λέη γιὰ κάποιες χῶρες μακρινές καὶ ξωτικές, πῶχουν ἀγῆ χωρὶς νάχουν κ' ἐσπέρα. . . . Καὶ τὸ τραγούδι θὰ λέη γιὰ κάποια χάρδια ἀόριστα, γι' ἀνατριχίλες, γι' ἀπόκορφες χαρές . . . .

Θὰ τρικυμίσω μὲ τὸν πόθο μου τὴν ἀπλὴ ψυχούλα σου . . . .

Τὴν ὥρα πού ὁ Σατανᾶς βασιλεύει στὴν οἰκουμένη. Τὴν ὥρα πού οἱ βουκολάκοι βγαίνουν ἀπὸ τὰ μνήματα. Τὴν ὥρα πού τὸ Ἐγκλημα γυρνᾷ στα σκοτάδια καὶ μὲ τὰ φλογερά του μάτια ἀναζητᾷ τὸ θῦμα. Τὴν ὥρα ἐκεῖνη, μὲς στὰ μαῦρα μεσάνυχτα, θὲ νὰ γλυστρήσω σὰ σκιά κοντὰ στὸ ἄσπιλο κρεββάτι σου . . . .

Τὸ φιλί μου λαχταρᾷ, γλωμὸ λουλούδι μου; . . . . Τὸ φιλί μου θὰ σὲ σκοτώσῃ . . . .

Σὰ δαίμονας θὰ γείρω πάνω σου κ' ἡ μολυσμένη μου πνοὴ θὲ νὰ σοῦ γλύφῃ τὴν ἀγγελικὴ μορφή σου . . . . Κ' ὕστερα—ἄχ, κλάψε ἀπὸ τώρα τὴ χαμένη νειότη, τὴν ποδοκυλισμένη ἀγνότη . . . . Κ' ὕστερα θὰ προσπαθήσῃς στὰ χεῖλη μου νὰ σβύσῃς τὸ φλογερό σου πόθο, στὰ χεῖλη μου πού θάχουν ὅλη τὴ γλύκα τῆς ἀμαρτίας . . . . Τότε—ἄχ, κλάψε ἀπὸ τώρα, φτωχούλα μου, γιὰ τὸ μοιραῖο χαμό σου . . . . Τότε μὲ τὸ φιλί μου θὰ σοῦ σταλάξω ἀργὰ—ἀργὰ μὲς στὴ λευκὴ ψυχούλα σου ὅλο τὸ φαρμάκι πού κούβει ἡ καταραμένη μου ὑπαρξή . . . . Καὶ θάναὶ αὐτὸ τὸ πρῶτο, τὸ μοναδικὸ μὰ καὶ τὸ τελευταῖο φιλί γιὰ σένα. Τὸ φιλί πού θὰ τρυγήσῃ τὴ ζωὴ σου ὡς τὴν ὕστερη σταγόνα. Τὸ φιλί πού θὰ σ' ἀφανίσῃ γιὰ πάντα, γιὰ πάντα. . . .

Τὸ φιλί μου θὰ σὲ σκοτώσῃ, γλωμὴ ὁμορφιά μου . . . .

ΝΙΚΟΣ ΠΑΛΛΗΣ

ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΜΟΥ

Ὅσα καλὰ κι ὅσα ὁμορφο καὶ μετὰ τὴ καρδιά μου κλοῦσε
Κι ὅτι δροσάτο μέσα μου λουλούδι ἀνθοβολούσε,
Τοῦ εἶνε μου ὅ,τι φώτιζε ταπόκρυφα τα βάθια,
Μου τάπνιξαν οἱ λογιανοὶ, τα μάραναν τα πάθια.
Μα τάφταστο, το ὑπερκαλλο, το ξωτικὸ λουλούδι,
—Ποιὰ θαν το ψάλλουν Χερουβείμ, ποὶο θαν το πει τραγούδι;
Ἐκεῖνο ἀπ' ὅλα ἀεὶραχτο κι ἀμάραντο ἀπομένει.
—Ταγγὸ σου στήθος στόλισε με δάφτο ἀγαπημένη.
1923

Π. ΜΑΡΗΣ

ΑΠΟΨΕ, ΕΤΣΙ ΩΣ ΔΙΑΒΑΙΝΕΙΣ...

Ψηλό, λιγνὸ τώραῖο κορμί σου, ἀνάμεσα ἀπ' τοὺς ἴσκιους,
κάτου ἀπ' τὰ δέντρα πού ἡ βραδιά στα κλώνια τους ἐστάθη,
νωχελικὰ ὡς διαβαίνει, ἀργὰ βυθίζεται στους ἴσκιους,
τῶν βραδινῶν ἀκίνητων δεντρῶν τοὺς ἄλλους ἴσκιους.

Στὸ πρόσωπό σου τὸ λευκό, στὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ,
ἡ ἀτονη λάμψη ἀντιφεγγάει τῶν σκοτεινῶν ματιῶν σου,
πού ἔχουν στραγγίσει ὅλη τὴ θλίψη, λὲς, τοῦ φεγγαριοῦ.
κ' εἶν' τὰ μαλλιά σου φωτεινὰ στὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ.

Ἀπόψε, ἔτσι ὡς διαβαίνεις, μοιάζεις μὲ παλιῶν βιολιῶν
ἤχους τρεμάμενους, μὲς στὴ γαλήνια αὐτὴν ἐσπέρα.
Μὲ μακρουσμένους ἤχους μοιάζεις παλαικῶν βιολιῶν,
ἤχους παθητικῶν κάποιων πλανώμενων βιολιῶν. . . .

1922

Γ. ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ

===== ΣΑΝ ΟΝΕΙΡΟ =====

Σε μιὰ ψυχούλα ἀγαπημένη

Ἄννειρο ποῦ μπροστά μου ἀργοπερνᾶ !

Ἐξω ἢ βροχὴ ρημάζει ἔρμα τὰ φύλλα,
χτυπᾶ στὸ τζάμι κλαίγοντας πικρά.
Τὰ γυμνά κλώνια δέρνει ἀνατριχίλα
κι' ὁ ἀγέρας στὰ παράθυρα βογγᾶ.

Στὴν κάμαρή μας μέσα καθισμένοι
μονάχοι μας· σ' ἀτέλιωτη σιγῇ
τὰ πράγματά μας μένουν· ξεχυμένη
στὰ χεῖλη μας ἡ θλίψη ὅλο καὶ σβεῖ.

Ἄννειρο ποῦ ὅλη ἡ νύχτα μου περνᾶ !

Καὶ σοῦ κρατῶ τὸ χέρι ἀγαπημένη
κι' ἐσὺ στὸν ὄμο μένεις μου γεστή.
Κ' ἡ νύχτα μας σιγὰ σιγὰ διαβαίνει
— πρωτόφαντη γιὰ μᾶς λές κι' εἶν' ἰορτή !

Τὸ τζάκι στὴ γωνιά του λαμπηρίζει,
κι' ἡ γάτα μαζεμένη μουρμουρᾷ.
Τί τάχα ἀγαπημένη κι' ἂν χιονίζει !
Τί τάχα κι' ἂν εἶν' ὅλα σκοτεινά ;

Σὰν ὄνειρο ὅλ' ἡ νύχτα μας περνᾶ !

Μιλᾷ ἡ ψυχὴ μου τώρα μὲ τραγούδι.
Ἡ ἄνοιξη σὲ λίγο θὰ γελά !
Ἐνα σεμνὸ τοῦ κόσμου μας λουλούδι
Τὸ καλοκαίρι· ἐντός μας προμηγᾶ.

Ἄννειρο ποῦ στὴ νύχτα μου περνᾶ !

Χίος

ΑΝΤΡΕΑΣ ΛΟΪΖΟΣ

ΤΟΥ "TENNYSON",

ΠΕΖΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

===== ΔΑΚΡΥΑ, =====

Αὐτὰ τὰ δάκρυα, αὐτὰ τὰ μάταια δάκρυα, δὲν ξέρω τί θέλουν νὰ ποῦν·
αὐτὰ τὰ δάκρυα ποῦ σὲ μιὰ πίση θείας ἀπόγνωσης μεσ' ἀπ' τὰ βάθη ἀνα-
βλύζουν τῆς καρδιάς καὶ πλημμυροῦν τὰ μάτια, σὶ θεωρῶ τὰ πλούσια φθι-
νοποριάτικα χωράφια, σὰν ξαναθυμοῦμαι τίς μέρες ποῦ περᾶσαν πιά !

Χαρούμενα σὰν τὴν πρώτην ἀχτίδα ποῦ στραφτοκοπᾷ πάνου στὸ πλοῖο
ποῦ μᾶς φερνει ἀπὸ μακρὰ φίλους ἀγαπημένους, — θλιμμένα σὰν τὴν στερ-
νήν ἀχτίδα ποῦ φλογίζει πάνου στὸ πλοῖο ποῦ βουλιάζει μ' ὅτι στὸν κόσμο

αὐτὸ λατρεύουμε . . . Ἐτσι θλιμμένες, ἔτσι χαρούμενες, κ' οἱ μέρες ποῦ
περᾶσαν πιά !

Ἄν δάκρυα θλιμμένα, ὦ ! παράξενα τόσο παράξενα ὅσο μεσ' στὴ θαμ-
πὴν ἀνγούλα, τῶν πουλιῶν τὰ κελαδήματα παραξενεύουνε τ' αὐτιά τοῦ ἐτοι-
μοθάνατου ὅταν στὰ μάτια του ποῦ σβύνουν, τ' ἀνοιχτὸ παράθυρο σιγὰ-
σιγὰ θολώνη σ' ἓνα ὄχρὸ τετράγωνο . . . .

Ἐτσι θλιμμένες, ἔτσι παράξενες κ' οἱ μέρες ποῦ περᾶσαν πιά !

Δάκρυα ἀγαπητὰ σὰν τὰ φιλιὰ ποῦ τὸ θυμόμαστε ὕστερ' ἀπ' τὸ θά-
νατο κάποιας ἀγάπης—γλυκὰ σὰν τὰ φιλιὰ ποῦ φαντασία ἀνέλπιδη νειθεύε-
ται νὰ πάσῃ ἀπὸ χεῖλια ποῦ ἀνήκουν σ' ἄλλους, — βαθεῖα σὰν τὸν ἔρωτα,
σὰν τὸν πρῶτον ἔρωτα, κι' ἀτίθασσα ἀπ' τὸν πόνο.

Θάνατος μέσα στὴ ζωὴ, οἱ μέρες ποῦ περᾶσαν πιά !

~~~~~

TOY PIERRE LOUYS

ΑΠΟ ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΒΙΛΙΤΩΣ

I
Θ' ἀφίσω τὸ κρεββάτι ἄθιχτο, τσαλακωμένο, ἄνω-κάτω, μὲ τὰ σεντό-
νια μερδεμένα ὅπως τ' ἀφισ' ἐκείνη, γιὰ νὰ σταθῇ ἀποτυπωμένο τὸ σκῆμα
τοῦ κορμιοῦ τῆς δίπλα στὸ δικό μου.

Ὡς αὔριο δὲ θὰ λουσιῶ, δὲ θ' ἂν ντυθῶ κι' οὔτε θὰ χτενίσω τὰ μαλλιά
μου γιὰτὶ φοβοῦμαι τὰ χάρδια τῆς μὴ σβύσω.

Σήμερα δὲ θὰ φάω οὔτε τὸ πρωῖ οὔτε τὸ βράδυ κι' οὔτε στὰ χεῖλη μου
θὰ βάλω κοκινάδι οὔτε πούδρα στὸ πρόσωπο γιὰ νὰ μὴ χάσω τὴν γλύκα
τοῦ φιλιοῦ τῆς.

Θ' ἀφίσω τὰ παράθυρα κλειστὰ καὶ δὲ θ' ἀνοίξω οὔτε τὴν πόρτα γιὰτὶ
φοβοῦμαι τὸν ἄερα μὴ μοῦ κλέψῃ τὴν ἀνάμνηση.

II

Θυμᾶμαι . . . . (καὶ ποιά στιγμὴ ὀλημερίς μπροστὰ στὰ μάτια δὲν τὴν ἔχω ;)
θυμᾶμαι τὴν χαριτωμένη τῆς τὴν κίνηση σὰν θνασθήκωνε τὰ δόλωμαρα μαλ-
λιὰ μὲ τὰ ὄχρα λεπτὰ τῆς δάχτυλα.

Θυμᾶμαι μιὰ νυχτιὰ ποῦ πέρασε ἀκουμπώντας πάνου στὸ μαστό μου τ'
ἀπαλό τῆς μάγουλο, τόσο γλυκὰ ποῦ ἡ ἡδονὴ μ' ἐζοράτησε ἀγρυπνῆ, — κι'
ὅταν ξημέρωσε καὶ ξύπνησε εἶχε στὸ μάγουλο τὸ στρόγγυλο ἀποτύπωμα
τῆς ὀφθᾶς μου.

Τὴν ξαναβλέπω νὰ βαστᾷ τὴν κόυπα μὲ τὸ γάλα καὶ νὰ μοῦ οἰγνῇ
πλάγιες ματιὰς χαμογελώντας· τὴν ξαναβλέπω χτενισμένη καὶ πουδραρισμένη
ν' ἀνοίγῃ τὰ μεγάλα μάτια τῆς μπρὸς στὸν καθρέφτη καὶ νὰ σιάχῃ μὲ τὸ
δ ἄχτυλο τὸ κοκινάδι τῶν χειλιῶν τῆς.

Κι' άπάνω άπ' όλα κείνο πού την άπελπισία μου την κατόντησε καημόν αγιάτρευτο, είναι πού ξέρω με τó δευτερόλεπτό πώς χάνει αγάλια-αγάλια τις αισθήσεις της μέσα στην άγκαλιά της άλληνής και κείνα όσα της ζητά, κι' ακόμα όσα της δίνει....

(Μετάφραση) Σαλονίκη.

ΝΟΛΙΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

PAUL FORT

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΟΝΕΙΡΟΠΑΡΜΕΝΟΥ

Γοργό πουλί, τών άνθισμένων κάμπων βασιλιά, πέτα στο κάλυβόσπιτο και στην καρδιά μου πές :

» Ο καλός σου στην όχτια όνειρεύεται τού δρόμου. Κοιμάται. Και βέβαια την αγάπην όνειρεύεται.

» Έλα πάνω στα φτερά μου, έλα, στον ύπνο του, ν' άγγίξης, όμορφή μου, τα χείλια του τα κοραλένια.

» Μεσημεριά καυτή, κι' οι ζευγολάτες όλοι στα χωράφια τους κοιμούνται αυτή την ώρα.

» Μην ξεγελέσαι πιά, όμορφή μου: Νάτος αυτός πού σ' αγαπά, νάτος κεί-κάτω !

» Στ' άριστερό του την μποτίλια του κρατεί, όπου γελά χλιαρό νερό, πού πίνουνε στον ήλιο.

» Και στο δεξί του ένα όαβδι χοντρό, να σε χτυπά τις μέρες τις δυστυχιμένες.»

Γοργό πουλί, τών άνθισμένων κάμπων βασιλιά, μίλησε στού όνειροπαρμένου την καλύβα

....με τα μάτια τα τόσο γαλανά, τα τόσο λαχταριστά, πού τις ήμέρες τις σκληρές με κάνουν να ξεχνάω

καίγούναγορήγορα μετήσυμκρήσμου τóφιλι, πάνω στα μάτια μου, τα χαμηλωμένα.

ΜΙΑ ΚΑΜΑΡΑ ΜΕΣ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

Μιά κάμαρα μέσ στο Παρίσι όλη ή πόλη στον ύπνο βυθισμένη.

Η κάμαρα, όλη γαλήνη, χαμογελά με τα χρυσά της κάδρα.

Ο κόσμος όλος τίποτα για μάς, γλυκέ μου κι' άτολμε αγαπητικέ μου.

Ο κόσμος όλος τίποτα στα μάτιαμου. Πάνω στα μπράτσα σου έχω γείρει.

Όλες οι κάμαρες κοιμούνται, έξω μονάχα άπ' τη δική μας.

Ο έρωτας άγρονά. Τους έραστές λοιπόν φοβάται ο κόσμος; Άσε τον κόσμο να φοβάται.

Άς είμαστε τó πών, εύτυχιμένοι άς είμαστε: γώ για τον καστανούλη μου και σ' για την ξανθή σου.

Όλη γαλήνη ή κάμαρα, χαμογελά με τα χρυσά της κάδρα.

Μέσ στο Παρίσι μιá κάμαρα. Στον ύπνο είν' όλη ή πόλη βυθισμένη.

Ο κόσμος είν' ή καρδιές μας. Άλλο τίποτα δέν είναι ο κόσμος.

Τί όόδινα τ' αυτιά της άσπρης γάτας στη φωτιά μας μπρός!

Άγαπημένοι, ακόμα αγαπημένοι. Λάμπει ή φωτιά. Κι' έγώ γελώ.

Μιά κάμαρα μέσ στο Παρίσι. Έξω από μάς, ο κόσμος όλος πεθαμένος

(Μετάφραση)

ΜΙΧ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Κ' ΕΠΙΝΑ

Χαρισμένο στο φίλο μου Ν. ΦΙΤΣΟ
για ένα του ειδύλλιο.

Κ' έπινα τότε, χρυσέ μου, τού όνειρου τη γλύκα,
Χωρίς να τη νιώθω.

Κ' έβλεπ' άγνάντια την όψη σου τότε

Μ' άκράτητο πόθο.

Κι' ώϊμέ τον καημό του άτέλειωτο τώρα

Ποιός θα μου σβήση ;

Ποιός τη ζωή πού θρηνώ συντριμμένος

Θά μου χαρίση ;

Γύρνα ψυχή, στα φτερά της τρελλής φαντασίας

Και πέτα !

Σ' ένα νησάκι άνθισμένο όλοπράσινο φτάσε

Νησί, σά βιολέττα.

Κ' εκεί γεμάτη λαχτάρα και πόθο κι' αγάπη

Ό! σκύψε και φίλα

Έκείνον... πού πάντα θα φέρνη σε μένα

Γλυκειά άνατριχίλα.

Άθήνα 8 12-21

Χ. ΠΑΪΔΟΥΣΗΣ

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟΥ ΚΡΑΣΙΟΥ

UN SOIR L'AME DU VIN OHANTAIT
DANS LES BOUTEILLES.
BAUDELAIRE

Είμαστε πέντε εύθυμοι πότες σ'ένα πανδοχείο μιás βορεινής επαρχίας. Τό κρασί είχε σκορπίσει πρόσχαρα συννεφάκια κόκκινα μέσα μας πού χοροπηδούσανε με ίλαρότητα και λέγαμε άστεία, ο καθένας στον έαυτό του. Λήθια μιá σιγή είχε άπλωθή άπό ώρα. Κ' ή σιγή είχε ζωγραφίσει ένα εύθυμο τόνο στα χείλεια μας. Ήταν προχωρημένη ή ώρα κι' όλοι σιγά-σιγά είχανε άποτραβηχτή. Όταν οι καραφίτσες μας τέλειωναν, χτυπούσαμε με τά δάχτυλα τó τραπέζι πού ήτανε βρεμένο και τó παιδί έρχότανε, άργό άπό τη νύστα, να μάς τις γεμίση. Στο τέλος, ένας άπό μάς με μισόκλειστα μάτια πού γυαλίζανε φόναξε :

— Θέλουμε πολλό κρασί!... Τι είναι τούτο πού μάς φέρνεις! Κ' έφτυσε πάνω στο τραπέζι.

— Θέλουμε παληό κρασί! φωνάζαμε όλοι χωρίς να πολυκαταλαβαίνουμε.

— Να έχη και μιάν άράχνη !

— Ναί ! να έχη μιάν άράχνη !

— Χαχά, χαχά... με άράχνη !

Τό παιδί βιάστηκε να μάς τó φέρη. Σε λίγο έβαλε στο τραπέζι μιá σκοτισμένη μποτίλια σφραγισμένη.

— Πόσω χρονών είνε ; ρώτησα με ύφος σοβαρό.

— Φυσικά, έχει μεγάλη σημασία πόσο χρονών είναι, πρόστεσε κάποιος άλλος και τήν άνοιξαμε δίχως να περιμένουμε άπάντηση. Έμένα μου έρχότανε κάθε τόσο ή σκέψη πώς αύθιο τό πρωϊ θά έφενυγα άπ' τή μικρή έκεινή πόλη. Μά δέν έδινα μεγάλη προσοχή σ' αυτό. Κουνούσα τους άμους μου κ' έπινα. Στο τέλος άρχισα νά γελάω γι' αυτή τή σκέψη πού μου έρχότανε τόσο συχνά. Κάτι άρχισε νά μ' άνησυχή όμως. Έπρεπε ν' αλλάξω ρούχα. Καί τά ρούχά μου ήτανε στη βαλίτσα κ' εγώ βαρυνόμουνα νά σηκωθώ νά τά πάρω. Σκούνησα τό διπλανό μου :

— Ξέρεις ; τά ρούχα μου είνε στη βαλίτσα.

Ξαφνικά όλον μας οί ματιές καρφόθηκαν στη μπιτόλια. Μόνη της κουνήθηκε ανάμεσα στα ποτήρια κ' έπεσε. Τό κρασί άρχισε νά χύνεται. Κι' όμως κανείς δέν έκανε νά τή στήση. Καί μαζί με τό κρασί γλιστρήσε ένα παραξένο πράμα. Τό βλέπαμε νά μεγαλώνη ολοένα, νά γίνεται ώς δυό πιθαμές κ' είχε πάρει κάμιο σχήμα. Έμοιάζε μ' ένα άνθρωπάκι, με σώμα πλαδαρό, νερουλό με χέρια σάν ξεκαρφωμένα και βγαλμένα άπ' τή θέση τους, μά πού νά μπουρουνε νά κινούνται εύστροφά, μ' ένα κεφάλι κάταστρόγγυλο πού αντί για καπέλο είχε ένα πολύ ψηλό μέτωπο πού έπιανε τό μισό του κεφαλιού του. Φορούσε κάτι μαλακά ρούχα κ' άπ' τή μιά του τσέπη έβγαине ή άκρη ένός σκινιού. Μάς φάνηκε αυτό τόσο φυσικό πού κανείς δέν ταραχτήκε ούτε έβγαλε φωνή. Έπειτα μεγάλωσε άκόμη, θά πήρε τό μάκρος του χεριού μου.

— Είμαι τό Πνεύμα του κρασιού και με λένε τό Πνεύμα του κρασιού, άρχισε νά λέη με μιá φωνή σφριεχτή σάν από μισογεμάτη μπουκάλα. — Σās αγαπώ όλους σας και σεις αγαπάτε έμένα εξακολούθησε κ' έκλεισε τό ένα του μάτι. — Κι' αν μ' αγαπάτε.....

— Έ! μά είσαι άνυπόφορος ! Φώναξε κάποιος πού καθότανε δεξιά μου, με μιá κόκκινη άκομψη μύτη,

— Άνυπόφορος ; πώς ; πώς ;

Και στροφγύρισε στο ένα του πόδι και τά μάτια του άστραψαν από θυμό. Έπειτα σταματώντας σε μένα—νόμισε, φαίνεται, πώς εγώ του τό είπα—ξαναφώναξε :

— Πώς ; Και πήδηξε πάνω μου χωρίς νά προσφάσω νά κουνηθώ. Γαντζώθηκε άπ' τό σακάκι μου και με τό χέρι του πού ήτανε γλιστερό άρχισε νά μου γαργαλή τό λαιμό. Φώναξα, γέλασα έπειτα, στο τέλος κόντεψε νά μου έρθη συμφοράση. Καί τά δαχτυλάκια του πηγαινοερχόντουσαν στο λάρυγγά μου γοργά. Πήγα νά κάνω μιá κίνηση βίαιη νά έλευθερωθώ, μά τό αποτέλεσμα ήτανε πώς μ' έσφιξε άκόμα περισσότερο και τό γαργάλισμα διπλασιάστηκε. Οί άλλοι με κοίταζαν σά ζώα, μη μπορώντας ούτε και νά γελάσουν. Νόμιζα πώς θά σκάσω, όλο μου τό αίμα είχε άνέβει στο κεφάλι και βούιζε στα μηνύγγια μου. Μ' άφισε και πήδηξε στο διπλανό μου πού ήτανε ό άληθινός ένοχος. Καί ξανάρχισε τό ίδιο παιχνίδι. Φαινότανε πώς του άρεσε αυτό γιατί χαμογελούσε καθώς έκανε νά τρέχουν τά δάχτυλά του. Είμουνα σε τέτια κατάσταση πού δέ μπόρεσα νά αισθανθώ ούτε κείνη τή φυσική χαρά σά παθαίνη άλλος ότι έπαθα κ' εγώ.

Θά είχε χαϊδέψη πιά και τους πέντε, όταν εύχαριστημένος άνέβηκε πάλι στο τραπέζι. Σταύρωσε τά χέρια του στο στήθος και μάς κοίταζε :

— Τώρα πώς σās φαίνομαι ! ; Κ' έπειτα με μαλακότερο τρόπο :

— Κι' όμως σās λυπάμαι, είσαστε όλοι ήλίθιοι... θά σās πάω στο βασιλειό μου. Κι άρχισε νά γελάη δυνατά πού νομίζαμε πώς θά πνιγί. Δέν ξέρω

τι ήτανε ακριβώς : εγώ άκόμα δέν είχα συνέλθη άπ' τή συμφοράση ή αυτός ήταν τόσο δυνατός ; ! Γιατί όταν ήρθε σε μένα δέ μπόρεσα νά του κάνω καμιά αντίσταση. Μ' έπιασε άπ' τό γιακά σάν τους άλλους συντρόφους μου, μ' έσπυρε σ' όλο τό μάκρος του δωματίου όπου σε μιάν άκρη είδα άνοιγμένη μιá σκοτεινή καταπαχτή. Με μιá απότομη κίνηση με πέταξε μέσα. Μετά από μένα πέταξε κ' εν άλλον άκόμα και στο τέλος έπεσε κ' ό ίδιος κλείνοντας τήν καταπαχτή. Εγώ στην άρχή ένιωσα πώς βυθιζόμουνα σ' ένα ύγρό πού, σάν πέρασε ή ζάλη μου κατάλαβα πώς ήτανε κρασί. Ένωσα νά σκεπάζεται τό πρόσωπό μου και νόμισα πώς θά πνιγώ εκεί. Τά είχα τόσο χαμένα πού δέ δοκίμασα ούτε νά κολυμπήσω κ' αφέθηκα έτσι. Ένα μικρό χεράκι μ' έπιασε πάλι άπ' τό γιακά, όταν είμουνα έτοιμος νά σκάσω και με τραβήξε πάνω.

Κολύμπι ! μου είπε προσταχτικά και μ' άφισε. Κ' εγώ άρχισα νά κολυμπάω. Τά χείλη μου έφταναν ως τό κρασί μά τό είχα τόσο σιχαθί πού αναγκάζόμουνα διαρκώς νά φτύνω. Ένα φώς είδα ν' άνάβη κοντά μου. Τό Πνεύμα του κρασιού είχε άνάψει ένα κεράκι, άπ' αυτά τά μικρά τά δεκάρικα. Ήταν λίγο δεξιότερά μου και πατούσε πάνω στο νερό χωρίς νά βουλιάξει ή νά χάνη τήν ισοροπία του. Τό κερί μου έκρυβε τό πρόσωπό του πού χανότανε στη λάμψη. Μακρότερα άκουγα παλασμούς και κατάλαβα πώς κ' οί άλλοι ήτανε ζωντανοί και κολυμπούσαν. Πάλι ή σκέψη πώς πρέπει ν' αλλάξω ρούχα άρχισε νά με βασανίζει. Είμαι στη βαλίτσα, έλεγα άπελπισμένος και χτυπούσα δυνατά τό κρασί με τά πόδια με κίντυνο νά βιθισθώ. Τότε πρόσεξα πώς μου έλειπε τό σακάκι και τό πανταλόκι κ' αυτό μ' εύκόλυνε στο κολύμπι. Η φωνή του μ' έκανε ν' άφίσω τις σκέψεις μου. Μέσα στο κρασί πού είχε ένα μόρικο χρώμα και πού χανότανε σ' ένα μαύρο παχύ βάθος ξεχώρισα τρία κεφάλια. Η θάλασσα με τό κρασί ήταν ήσυχη, όπως είναι ήσυχο τό κρασί μέσ' στη μπιτόλια. Μιá ξυνη μυρωδιά έβγαине ά τό πάνω της πού, αν δέν είχα πιη πριν άπ' όλίγο, τόσο, θά μου άρεσε.

— Είναι τό βασιλειό μου, είπε με μεγαλοπρέπεια πού τή συνόδευε μιá πλατυά χειρονομία. Κ' έσώπασε. Κ' επειδή εγώ έβρισκα πώς, έτσι πού είμουνα, δέ θά μπορούσα άκόμα πολύ νά κολυμπάω :

— Κ' έμεις ; του φώναξα. Άργησε νά μου άπαντήσει τόσο πού νόμισα πώς δέ τ' άκουσε. Είμουνα έτοιμος νά τόν ξαναρωτήσω.

— Έσείς ; είπε άπλά... Θά προσπαθήσετε νά πιήτε τό κρασί. Άμα τό πιήτε θά πατήσετε κάτω και θά ξεκουραστήτε. Κανείς μας δέ μίλησε. Ίσως και κανείς νά μην κατάλαβε τά λόγια του. Όμως εγώ αισθανόμουνα όσο πηγαιναν οί δυνάμεις μου νά μ' αφίνουν. Καί ξαφνικά πέταξε τό κερί του πού έσβυσε μ' ένα σφύριγμα. Βυθιστήκαμε στο ίδιο σκοτάδι. Άκουγα κοντά μου νά ταραχεται τό κρασί κ' έλεγα πώς θά ήταν οί άλλοι. Έπειτα σώπασε κ' αυτό και μιá βαρυνά σιωπή διαδέχτηκε. Μιá στιγμή μόνο είδα ένα ζευγάρι μάτια νά γυαλίζουν λίγο πάρα πάνω άπ' τήν επιφάνεια.

Δέ μπορούσα νά φωνάξω. Ένωθα τό λήριγγά μου σά μαλακωμένο. Τό κεφάλι μου άρχισε νά βουλιάξει. Η μυρωδιά του κρασιού μου χτύπησε δυνατά στη μύτη. Μου έφερε μιάν άηδία και κατώρθωσα ν' άνασκηθώ πάλι με κάτι άπελπισμένες κινήσεις, κάνοντας ένα μορφασμό. Στο τέλος άφισα τόν εαυτό μου. Ένωσα ένα δυνατό μούδιασμα στον ώμο. Τό κρασί πλημμύρισε τ' αυτιά μου. Σιγά—σιγά σκεπάστηκε.

Όταν συνήρθαμε βρισκόμαστε ξαπλωμένοι κατάχωμα με την κοιλιά γυρισμένη στον ήλιο, απ' έξω απ' την ταβέρνα. Ένα σουρτό χαμόγελο κρεμότανε στα χείλια μας

16—3 923

ΣΤΑΜΟΣ ΠΑΡΑΒΑΤΗΣ

ΟΙ ΣΙΣΥΦΟΙ ΠΟΥ ΠΕΤΥΧΑΝ

ΣΤΗΝ ΨΥΧΗ ΠΟΥ ΜΟΥ ΦΕΓΓΕΙ

Στεναγμοί και κατάρες άνακατωμένοι μ' ένα τρομερό κρότο, σαν νάσκασεν ή καρδιά τής γής, άκουσθήκανε απ' την άβυσσο: Τα κοτράνια είχαν ξεφύγει πάλι απ' τὰ χέρια τών Σισύφων.

Ένα χάος μαύρο φαινόταν να κατεβαίνει αυτή την πλαγιά του λόφου, πιο σκοτεινό προς τὰ κάτω. κι' άκούοταν ένας άδιάκοπος θρήνος.

Ποτές ο ήλιος δέν έθριξε, 'δω κάτω, τὰ χρυσά του δίχτυα, ν' άγκαλιασεί με στοργή, σαν καλός πατέρας, τις ζωές που τρεφότανε με τὸ σκοτάδι και την αιώνια δουλειά.

Θάμνοι σκοτεινόχρωμοι, γεμάτοι άγκάθια, και βοῦρα σουβλερά κι' ελύγιστα, πυκνά - πυκνά φρόντανε μέσα στα πρασινόμανρα έλη. Γύρω, παντοῦ, λάσπες και στεκούμενα νερά. Ο άέρας ήταν μολυσμένος, υγρός, με μια βροειά μυρωδιά μούχλας, και πλήθος σκνίπες και κουνούπια μάστιζαν τὸν τόπο.

Οί βραδυές εδῶ ήταν τόσο σκοτεινές, που νόμιζες ότι ή νύχτα ξέπεσε πάνω από τους Σισύφους και τὰ έλη τὰ μαλλιά της, και τὸ σκοτάδι έμοιαζε περισσότερο με μίαν ελαστική, πίσσα μαύρη, οδύσια. Και την ήμέρα ακόμα δέ διαλύοταν ολοσδιόλου, μά έμενε τόσο, που να δίνει την έντύπωση, πως ή μέρα αὐτουνοῦ του τόπου ήταν κόρη όμοια με την μαύρη μάνα της, τή νύχτα.

Από την ώρα που θ' άραιώνε κάπως τὸ σκοτάδι, ως τή στιγμή που θα γινόταν' άδιαπέραστο, πλήθος Σισύφοι έσπρωχναν τις μυλόπετρές τους προς την κορυφή του λόφου.

Στεναγμοί ξεφευγαν απ' τὰ φουσκωμένα στήθια τους και οί κατάρες για τὸ άτελείωτο έργο που είχαν, γέμιζαν τὸ σκοτεινό μέρος και τῶκαμναν να μοιάζει με «Κοιλάδα τών στεναγμών».

Πυρωμένος ἴδρωτας κατάβρεχε τὸ μέτωπο και τις πλάτες τους, και ὄσο πιο πάνω ανέβαζαν, με υπέρτατες προσπάθειες, τις πέτρες, τόσο πιο απότομα πέφτανε αυτές και χωνόνταν πιο βαθιά μες στους βούρκους.

Κατάκοποι, εξαντλημένοι, γεμάτοι άπογοήτευση κι' άπελπισία σταματοῦσαν τὸ έργο τους, όταν τὸ σκοτάδι ὀρθονότανε μπροστά στα μάτια τους σαν κατάμαυρο τείχος.

Και τότε άγκαλιαζόντανε κλαίοντας, κι' ὄλοι μαζί θρηνοῦσαν και καταριόνταν την άφόρητη μοίρα που τους καταπίεζε.

Κι' ὕστερα, άναίσθητοι, σαν ψοφίμια, πέφτανε σ' ένα βαθύν ὕπνο μες στις λάσπες, ανάμεσα σ' αλύγιστα βοῦρα.

Πάλι όταν ξυπνοῦσαν άρχιζαν την άτελείωτη δουλειά, με νέα δύναμη και νέες έλλίδες, γιατί ήξαιραν καλά τὸ σκοπό, που έπρεπε με κάθε θυσία να επιτύχουν: Έτσι έπρεπε να καταλύσουν τή φωλιά τών βασάνων των.

Τή φωλιά, που χτισμένη με τὸ κόκκαλα τών συντρόφων των πάνω στην κορυφή του λόφου, φαινόταν ὀλοφώτεινη απ' τὸν ήλιο, που μόνο για αὐτήν ὕψηξε.

Σ' αὐτήν μέσα φώλιαζαν οί δήμοί τους.

Κεῖ μέσα ξάπλωνε τ' άμέτρητα πόδια του ένα πελώριο φτερωτό χταπόδι, που κάθε τόσο ὀρμοῦσε στο σκοτεινό λάκκο τών Σισύφων' κι' άφού έπνιγεν ὄσους μποροῦσε, τοῦς κατάπινε κατόπι, κι' αὐτοῦς και τις πέτρες τους. Μες σέ 'κείνο τὸ κορύφωμα τής κακουργίας βυθιζόταν ένα ὄρνεο σέ νάρκη, ὕστερ' από τρελλή ξεφάντωση που έκαμνε με τὰ σώματα τών Σισύφων.

Ένα ὄρνεο κατάμαυρο, μ' ὀλοκόκκινα σπιθόβουλα μάτια, με μιὰ σπαθωτή κίτρινη γλώσσα σ' άχόρταγο στόμα του.

Όταν ξυπνοῦσε, νηστικό, ριχνόταν άκόμεστο στο λάκκο τής δυστυχίας, και χόρταινε την πείνα του....

Αὐτὰ είχανε πάντα στη σκέψη τους οί Σισύφοι. Και κάθε νέα μέρα, με καινούργια ὄρμη κι' έπιμονή άρχιζαν τὸν τραχύν άγώνα τους, και προσπαθοῦσαν ν' ανεβάσουν 'κει πάνω τις στρογγυλόπετρές τους, και μ' αυτές να σκοτώσουν τὰ δυὸ θηρία στο ναρκατωτικόν ὕπνο που ήταν βυθισμένα. Χρόνια και χρόνια τώρα εξαντλοῦσαν κάθε δύναμη, κι' έχουν σχηματισθεῖ μικρές λίμνες από τὸν ἴδρωτά τους.

Η πλαγιά του λόφου είναι γεμάτη με λάσπη από πηλό, και μάταια προσπαθοῦν ν' ανεβάσουν από τέτοιο δρόμο τής μυλόπετρες: Μόλις τις ανεβάσουνε λίγο πάνω, γλιστροῦν και καταρυσλάνε κάτω στους βούρκους... Και πάλι θρηνοῖ και κατάρες, σαν άτελείωτο κλάμα, γεμίζουν την σκοτεινή κοιλάδα. Κάποια στιγμή σταματὰ τὸ κύλισμα τής πέτρας του ένας Σισύφος και στρέφεται στους άλλους:

— 'Αδέρφια μου! Πάνε πια τὰ βάσανά μας! Η φωλιά 'κείνη 'ψηλά στην κορυφή, που άδικα τόσο καιρό προσπαθοῦσαμε να την φτάσουμε, δέ θα μείνει για πολὺ ακόμα σύμβολο τής δυστυχίας μας...

— 'Ω ἄς ήταν δυνατό... αναστέναξαν ὄλοι οί Σισύφοι μ' ένα στόμα, βαστώντας ὁ καθείς άκίνητη την στρογγυλόπετρά του.

— Η έπιμονή κι' αὐτοθυσία μας θα τὸ επιτύχει. Θ' ανεβάσουμε τις πέτρες μας κι' πάνω, και τότε θα λυτρωθοῦμαι από τις τυράνιες και θ' απολαύσουμε και μεῖς τὸν ήλιο που είναι για ὄλους.

— 'Αχ, μη μᾶς κοροϊδεύεις έτσι άσπλαχνα. Μη μᾶς θυμίζεις τὸν ήλιο που βλέπουμε μόνο στη ματωμένη φωλιά να χτυπάει και την ήσυχία που δέ γνωρίσαμε ποτέ...

— 'Αδέρφια μου μη κλαίγεστε. Πάσχω και 'γὼ μαζί σας. Και 'γὼ θέλω να λυτρωθῶ μαζί σας. 'Ακούστε με: αὐτὸ είναι στο χέρι μας φτάνει να τὸ θελήσουμε.

— 'Ω! είναι σκληρά τὰ λόγια σου... μᾶς φαρμακώνουν.

(Η πενθιμη κοιλάδα άντηχεῖ λυπητερά: — Μᾶς φαρμακώνουν...)

— 'Αδέρφια μου! άφήστε τὰ μοιρολόγια, κι' ἔλατε ὄλοι να ένώσουμε τή θέλησή μας. Η φωλιά που κρατεῖ τὸν τάφο μας σαλεύει!

(— σαλεύει!... άντηχεῖ ή κοιλάδα).

— 'Ω, σαλεύει!... 'Ας γινότανε... Μη μᾶς πληγώνεις, ὄμως, με τὰ σκληρὰ τὰ λόγια σου.

— Ἀδέρφια! Οἱ πέτρες μας θ' ἀνεβοῦν νικήτριες τὸ δρόμο ποὺ γλιστροῦν. Θελῆστε το!

(— Θελῆστε το!... βουίζει ἡ κοιλάδα).

— ὦ, μὴν κάνεις πὼς δὲν τὸ ξέρεις... Χρόνια καὶ χρόνια τώρα τὸ προσαθοῦμε.

— Ἀκοῦστε: Οἱ στοργυλόπετρες ποὺ ὡς τώρα γλιστροῦσαν θὰ δαγκάνουν τὴ γῆ μὲ τὰ δόντια ποὺ θὰ τις κάνουμε καὶ θὰ προχωροῦν ἀπάνω τῆς νικήτριες! Οἱ πέτρες μας δὲν θάναί πιά στοργυλές, νὰ γλιστροῦν.

— ..... (Κατάπληξη).

— Ἄς θυσιασθοῦνε μερικοὶ κι' ἄς σπάσουν τις δικές τους, καὶ νὰ δώσουνε τὰ κομμάτια στοὺς ἄλλους γιὰ σφυριά. Κι' αὐτοὶ πάλι, ἄς κάνουν με βαριά χτυπήματα δόντια στὶς πέτρες τους. Δόντια, ποὺ θὰ μᾶς ἀνεβάσουν κι' ἄς ψηλά γίγαντες...

— Γίγαντες... (ξεφεύγει μιὰ ἀσθενικὴ φωνὴ ἀπ' τὰ στόματά τους).

— Κι' ὅσοι μείνουν χωρὶς πέτρα, καὶ δὲν μπορέσουν ν' ἀνεβοῦν τὸ λασπωμένο δρόμο χωρὶς αὐτὸ τὸ στήριγμα ἄς σκαλώσουν πίσω ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Κι' ἂν μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς κουρασθοῦν καὶ πέσουν ἀπ' τ' ἀνηφόρι στὸ βράθρο, ἄς ξαίρουν ὅτι ἔδωσαν τὴν εὐτυχία στοὺς ἄλλους, κι' ὅτι ἔπεσαν μάρτυρες τῆς ὑψηλότετης Ἰδέας. Καί, νά! — πρῶτος ἐγὼ σπάνω τὴ δικιά μου γιὰ νὰ δώσω τὰ κομμάτια τῆς σ' ὅποιον μοῦ ζητήσῃ.

— ὦ, μᾶς συγκινεῖς... Σ' εἶσαι, λοιπόν, Ἰκέϊνος; Ἰκέϊνος ποὺ περιμέναμε Σωτήρα μας καὶ Λυτρωτὴ; Ἀληθινά, νὰ θάψουμε τὴ θλίψη καὶ τις ἀγωνίες μας;

— Ἀδέρφια μου! ποιὸς θὰ φέρει τὴν πέτρα του, γιὰ νὰ σπάσω μ' αὐτὴ τὴ δικιά μου;

— Κανείς μας ἄς μὴ τὸν δώσει!... Ὁχι! Ὁχι, δὲ θέλουμε νὰ μείνεις χωρὶς στήριγμα. Σὺ! Καλλίτερα νὰ πάρεις καὶ τὸ δικό μας!

— ὦ, τί σᾶς ἔφταιξα; Πᾶρτε τὴν μόνοι σας καὶ σπάστε τὴν...

(Κατοακυλᾶ τὴν πέτρα του).

— Πῶς σ' ἐγγνωμονοῦμε!... Σ' εἶσαι ὁ ἐλευθερωτὴς, ὁ Θεὸς μας!

Κι' ἀμέσως πολλοὶ ἄρχισαν, δύο-δύο, νὰ σπάνουν τις πέτρες τους γιὰ νὰ ἐτοιμάσουν στοὺς ἄλλους Σισύφους σφυριά.

Καὶ σ' ὀλίγο, πλήθος Σισύφοι πελεκοῦσαν μ' αὐτὰ τὰ στοργυλὰ κοτρώνια τους.

Ἐνας πρωτάκουστος θόρυβος σηκώθηκε, σὰν νάπεφτε πέτρινο χαλάζι σὲ μαρμαρένια πατώματα ἄπάνω.

Οἱ θρήνοι παύσανε πιά. Κι' οἱ καρδιές ὄλων, ξανανιωμένες, σὰν πουλιάκια εὐθύμα φτεροῦγίζαν μὲ τὰ φτερά τῆς ἐλπίδας, γοργόχτυπες στὰ στήθια τους, ποὺ φούσκωναν ρυθμικά ἀπὸ τὴν ἐργασία.

Ὁ θόρυβος αὐτὸς ἐφθασενὼς ἀπάνω στὰ κοιμισμένα θεριά, ποὺ πρώτη φορὰ τώρα ἀκούγαν τέτοιο κρότο. Κι' ὡς ξύπνησαν πεινασμένα καὶ τὰ δύο, ὤρμησαν σὰν ἐξολοθρευτικὲς θύελλες κάτω στὴν σκοτινὴ κοιλάδα, ὅπου τόσοι δυστυχισμένοι ἐτοιμάζανε τὴν ἐλευθερία τους.

Καὶ τότες ἔτρεξε γιὰ μιὰν ἀκόμα, ἴσως ὕστερη, φορὰ τὸ αἷμα τῶν ἀθῶων στὰ κακοῦργα νύχια τοῦ ὄρνεου καὶ στὰ φειδωτὰ πόδια τοῦ φερωτοῦ χταποδιοῦ.

Γιὰ μιὰν ἀκόμα φορὰ ἀντήχησεν ὁ μαῦρος Ἰκέϊνος τόπος ἀπὸ θρήνους πόνους καὶ ξεφωνίσματα τρόμου καὶ πανικοῦ.

Ὅμως τὸ τίμιο αἷμα ποὺ ἄφθονα χύθηκε, θὰ στερεώσῃ τὸ παλάτι τῆς εὐτυχίας τῶν ζωντανῶν.

Χορτασμένες αὐτὲς οἱ δύο πληγὲς τῶν Σισύφων, πέταξαν, στάζοντας αἷματα, πρὸς τὴν ἀνόσια φωλιά τους.

Καὶ τὰ πλαταγίσματα τῶν φτερῶν των συνόδεψαν βόγγοι καὶ οἰωγὲς ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ πελωρίου τάφου τῶν δυστυχῶν.

Καὶ πάλι σηκώνεται ὁ πρῶτος Σίσυφος, ποὺ ἔχει κομματιάσει γιὰ τοὺς ἄλλους τὴν πέτρα του.

— Ἀδέρφια, μεῖς ποὺ σωθήκαμε ἄς μὴ χάνουμε τις πολυτίμες στιγμὲς μας γιὰ ἐπικήδεια κλάματα. Οἱ ἄμοιροι συντροφοὶ μας, ἔγιναν βάρη στὸ τρόπαιο τῆς μεγάλης μας ἰδέας. Εἶθε νὰ μὴ λησμονηθοῦν...

— Ἄχ, εἶθε νὰ μὴ λησμονηθοῦνε ποτέ...

(— Ποτέ... ἤγετ' ἡ κοιλάδα).

— Σύντροφοί μου! ἐμπρὸς στὸ ἔργο μας!

Τώρα πάει πιά ἀγύριστα ὁ καιρὸς ποὺ οἱ πέτρες μας κατάπεφταν μόλις τις ἀνεβάσαμε λίγο. Μὴν ἀποθαρρύνεστε μπροστὰ σ' ὅποιο ἐμπόδιο. Ἄς εἶναι τέρμα μας ἡ κακοῦργα φωλιά ποὺ μολύνει τὴν κορφὴ τοῦ λόφου.

— Ναὶ ἄς εἶναι!...

Κ' ὅσοι εἶχαν τις πέτρες τους ἄρχισαν νὰ τις κυλοῦνε τὸν ἀνήφορο.

Μιὰ ἀφάνταστη χαρὰ τοὺς κυρίεψε, σὰν εἶδαν πὼς οἱ δοντωτές τους πέτρες ἀνέβαιναν σπέρεια στὴ γλιστερὴ πλαγιὰ τοῦ λόφου πρώτη φορὰ τώρα ὕστερ' ἀπὸ αἰῶνων ἀδικο βασιανισμοῦ.

Οἱ ἄλλοι, σκολοιμένοι πίσω ἀπ' αὐτοὺς, τοὺς ἀκολουθοῦσαν στὸ ἀνεβάσμα.

Ἀπειρη συγκίνησι χύθηκε στὴν ψυχὴ τους ὅσο πλησίαζαν στὴν κορυφὴ κι' ἔβλεπαν ν' ἀραιώνει τὸ σκοτάδι ποὺ τοὺς τύλιγεν ὀλοτρόγυρα-

Ἐνας ὕμνος, κᾶτι σὰν προσευχὴ, αὐθόρμητα ἤλθε στὰ χεῖλη τους, κι' ὅλα τὰ στόματα ἄρχισαν νὰ τὸν ψάλλουνε.

Μὰ τότε χρειάσθηκε κι' ἡ τελευταία θυσία: Πολλοὶ ἀπὸ Ἰκέϊνους ποὺ σκλαβωμένοι πίσω ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνέβαιναν τὸ λόφο, κουραζόντανε γλιστροῦσαν καὶ μὲ μιὰν ἀπελπισμένη κραυγὴ κρημνίζόντανε στὸ παλιὸ σκοτάδι στὸν ἀπαίσιο βόρβορο.

... Ἔτσι καὶ ὁ πρῶτος Σίσυφος ἔπεσε μάρτυρας τῆς ἰδέας ποὺ κήρυξε.

Ὅταν φθάσανε στὴν κορφὴ, βγάλαν ἕναν ἀλλαγμὸ θριάμβου κι' ἔμειναν ἔκθαμβοι στὸ φῶς τὸ χρυσό, τὸ γεμάτο ζωὴ, ποὺ στοργικά τοὺς ἔλουσε.

Κι' εἶδαν τὸν ἥλιο νὰ τοὺς χαιρετᾷ χαρούμενα γιὰ τὴ νίκη τους. Κι' ἔσκυψαν κι' ἀτένισαν τὸ βράθρο, τὸ σκοτεινὸ κι' ἀνήλιο, ὅπου σάπισαν τὰ σώματά τους. Τότε σκέφθηκαν νὰ μετρηθοῦνε: Πολλοὶ Σισύφοι ἔλειπαν. Μαζὶ μ' αὐτοὺς κι' ὁ πρῶτος Σίσυφος.

— Ἡ τελευταία θυσία! Ἄς εἶναι εὐλογημένη!... εἶπαν μὲ τὰ μάτια γεμάτα δάκρυα.

— Καὶ τώρα, ἀδέρφια, τοὺς δύο δημίους μας! Πελέκι καὶ καταστροφὴ στοὺς δημίους μας!

— Θάνατος στὰ ὄρνια!...

— Πελέκι! Θάνατος!

Ἐνας τρομακτικὸς κρότος ἀπὸ πλήθος πέτρες ἀκούσθηκε. Ἡ κοκκαλένια φωλιά ἔτριξε καὶ σωριάσθηκε, σκεπάζοντας μὲ τὰ ἐρείπια τῆς, μαζὶ μὲ

τὰ κοτρώνια, τὰ δυὸ ναρκωμένα τέρατα.

Ἄγκομαχητὰ βαρῶν γεμίσανε τὸν ἀέρα. Ἐνα ἀκόμα χτύπημα, καὶ κυλησθήκαν, αὐτὴ καὶ τὰ θηρία τῆς, σκοτωμένα, κάτω ἀπὸ τὸ λόφο, πρὸς τὸ μέρος ποῦ ἀπλωνότανε μιὰ θάλασσα, καὶ βυθισθήκανε μέσα, μ' ἓνα τρομερὸ πάφλασμα.

Ἐστρελλαμένοι οἱ Σίσυφοι γιὰ τὸ κατόρθωμά τους, ἀγκαλιασθήκανε, κλαίοντας ἀπὸ χαρὰ, καὶ μὲ θριαμβικὲς φωνές στήσανε ἕναν ἄγριο χορὸ, γύρω ἀπὸ τὸν τόπο ποῦ φώλιαζαν τὰ ὄρνια.

Ὁ ἥλιος, πάντα γελαστός, σιγοκυλοῦσε ὀλοκόκκινος πέρα στὸ βάθος, καὶ πήγαινε τὰ βουτήξει τὸ φλογισμένο δίσκο του στὰ σκοτεινὰ νερά, ποῦ ἀρχίνησαν νὰ πορφυρώνουνται.

Χρυσωμένα σύννεφα μὲ παράδοξα σχήματα, σχήματα πελωρίων κλωναριῶν μὲ πυκνά—πυκνά φύλλα, χρυσά, κρεμόντανε, σχεδὸν ἀκίνητα, πάνω ἀπὸ τὸ λόφο.

Ἡ θάλασσα ἤσυχη, ἀπλωνόταν κάτω, ὡς τὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντα κατακόκκινη, σὰ νάβαψε ἀπ' τὸ αἶμα τῶν δυὸ θηρίων, ποῦ εἶχε γίνει ὁ τάφος τους.

Ἐντυχισμένοι οἱ Σίσυφοι ἐξακολούθησαν τὸ χορὸ τους πάνω στὴν κορφὴ τοῦ λόφου ποῦ χρόνια καὶ χρόνια τὴν ἀτένιζαν ἀπ' τὸ βάθος τοῦ σκοταδιοῦ των.

Καὶ τραγοῦδια, καὶ κλάματα χαρῆς ἀπ' τὰ ἐλεύθερα στήθια τους, δείχνανε τὴν ἀμετρὴν ἀγαλλίαση ποῦ αἰσθανόνταν: Ἔχουν πετύχει ν' ἀνεβάσουν τίς πέτρες τους!...

Θεσσαλονίκη

ΚΩΣΤΑΣ ΡΟΔΑΥΓΗΣ

ΞΕΧΩΡΙΣΤΟΙ

Κάποια ἤχῳ μισόσβυστη καὶ κάποιος κούφιος πόθος
σ' ἐσπέρα ποῦ σὲ χρώματα ἐντύθη μενεξελιά
μᾶς κάνει νὰ νομίζουμε πὼς εἴμαστε ἕνας νόθος
κι' ἀστόχαστη σ' ἓνα ὄμορφο τοπεῖο πινελιά.

Οἱ ἀνθρωποὶ στὸ πλάι μας σὰν ξένοι ὅλοι περνᾶνε
χωρὶς νὰ νοιάζονται γιὰ μᾶς κ' ἐμεῖς οὔτε γι' αὐτούς,
τὰ λόγια των ἀγνώριστα καὶ δίχως ἐννοια πᾶνε
στ' αὐτιά μας κι' ἀνεξήγητα τὰ δέχεται κι' ὁ νοῦς.

Ποιοὶ νᾶμαστε ; τί θέλουμε ; οἱ καταφρονητάδες
τῆς καθὼς ἐγινε ζωῆς ποῦ βλέπει μας χωρὶς
νὰ νοιώθει καὶ γιὰ μᾶς στοργὴ μικρὴ ; διαλαλητάδες
κάποιας ζωῆς ποῦ ἔρχεται κι' ἀφίνει σὲ νὰ ζῆς
μ' ἀγάπη, δίχως πρόληψες καὶ ψεύτικο ἓνα νόμο
ποῦ βράαινε τὰ στήθη μας κι' ἐπνιγε τὴν ὄρμη
γιὰ τὰ μεγάλα κι' ἐκλείνε ἀμείλιχτα τὸ δρόμο
καὶ μάραινε τὴ νειότη μας προτοῦ νὰ μεστωθῆ;

10 Αὐγούστου 1922

Γ. ΑΝΘΟΥΣΗΣ

ΧΑΡΑ ΘΛΙΜΕΝΗ

Στὴ μοναξιά ποῦ ἀπλώναν τὰ κατάβραδα
τὰ μελιχρὰ κι' ἀνέρα, —μην το κρῦψεις,
Χίλιες βολές ἀντίκρουσα τὴν ὄψη σου,
σαν γλωμισμένο ἀνάγλυφο τῆς θλίψης.
Κι' ἀπε τὴ ζωὴ τρελα σε σφιχταγκάλιασε.
Μα σε μια ἀχνη βραδεῖα συγνεφιασμένη
τὴ θλίψη σου ἀντίκρουσα χαρούμενη
καὶ τὴ χαρὰ σου ἀπόλαψα θλιμένη.

Μάης 1923

Ο ΠΑΒΛΟΣ Ο ΕΡΑΤΗΣ

CARMINA

Πόσο μ' ἀρέσει νοσταλγὸς σὲ γρίζο δειλινό,
σ' ἀπόμερον ἀκρόγιαλο μόνος νὰ προχωρῶ,
Καὶ τ' ὄριο ἡλιοβασίλεμμα νὰ στέκω νὰ θωρῶ
τ' ἀργὰ θὰ σβύνει, γέροντας σὲ κόλπο μακρινό.
Καὶ μέσα στ' ἀργοσβύσιμο, τῆς ἄχαρης τῆς μέρας
νὰ βλέπω τὴν ψυχούλα τῆς, ποῦ πρὸς τὸν οὐρανὸ
Δειλά, φτωχὰ θὰ ὑψώνεται, ἐνῶ κάποιο πυκνὸ
Κι' ἀχνὸ σκοτάδι θὰ κυλᾷ στὸ πρόσωπα τῆς σφαίρας.
Κι' ἔτσι κι' ἐγὼ νὰ νοσταλγῶ πὼς ἄχαρὰ μιὰ μέρα,
Μέσ' τῆς ζωῆς τὸ πέλαγο θὰ γέρονω καὶ θὰ σβύνω.
Τὴν πλάνα, ψέφτρα τὴν ζωὴν ὀπίσω μου ν' ἀφήνω,
Ἐνῶ ἡ ψυχὴ μου σὰν τρελλὴ νὰ φεύγει στὸν αἰθέρα.

Κ. ΝΕΡΙΝΑΣ

ΕΝΑ ΚΕΡΙ

Χαρισμένο τῆς ΜΑΡΟΥΛΑΣ

—Μέρες ἔχω νὰ σὲ δῶ, καὶ μούπανε πὼς εἶσαι ἄρρωστη. Πόσο πόνεσα
σὰν τῶμαθα, τόσο πολὺ ποῦ δὲ μπόρεσα νὰ κλάψω. Ὁ πόνος καταστάλαξε
στὴν καρδιά μου, γι' αὐτὸ καὶ μὲ καίει πιὸ πολὺ!

Χτὲς τὸ δηλεῖνὸ τράβηξα γιὰ τὴν ἐκκλησιά. Εἶχε τελειώση ὁ Ἐσπερινὸς
καὶ τὰ κερὶ ἦτανε σβυσμένα. Μόνο δυὸ καντιλίτσες μπρὸς τὸ κόνισμα
τῆς ἀειπάρθνης, τρεμούλιαζαν καὶ σκάζανε στὸν βαρὺ ἄγερα τὴ φλογίτσα
τους. Ἐκεῖ μέσα στὴν ἀπόκοσμη γαλήνη ἐν' ἄγιο μυστήριον—τὸ ὄγδοον ἴσως
ξετυλιγόταν ἐπιβλητικά. Ὁ πόνος ἐρχότανε νὰ κλάψη μπρὸς στὴν Παναγιᾶ—στὴ
μᾶνα του. Ἐνα χέρι ἄθεου, ποῦ ἀπαλότρεμε, ἀναψε ἀπ' τὴ φλόγα τῆς καν-
τίλας ἓνα κερὶ ποῦ ἔτσι ὠχρὸ, καθὼς σήκωνε τὴν κόκκινη φλογίτσα του στὸν
οὐρανὸ σὰ θυμιάμα, ἔλυωνε καὶ δάκρυζε, θαρρεῖς τὸ εἶναι του ὅλο στάλαζε
ὀλόγλυκα στὶς ἄγιες πλάκες τῆς ἐκκλησιάς. Ὁ ἀληθινὸς πόνος ξαγνίζει καὶ
τὴν πιὸ ἁμαρτωλὴ καρδιά. Κ' ἔπεσα στὶς πλάκες, κ' ἐκλαψα... κ' ἐκλαψα.

Μεσάνυχτ' ἦτανε σὰ διάβηκ' ἀπ' τὸ γολγοθᾶ κ' ἡ ψυχὴ μου ἦτανε γιὰ ἓνα...
γιομάτη ἀπὸ γαλήνη. Ἡ Ἀειπάρθνη θὰ κίνη πάλι ν' ἀνθίσουνε τριαν-
τάφυλλα στὸ πρόσωπό σου. Ὁ Ἀγαπημένη! Μοῦ τότε στὴν ψυχὴ μου ποῦ
ἦταν τὸ θυμιάμα. Δράμα 14-7-23

ΤΩΝΗΣ ΚΟΚΚΙΝΟΣ

ΤΟ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΟ ΓΕΓΟΝΟΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ

Ὁ συνταξιούχος εἰσαγγελέας Δημήτριος Ἀνελῆς πέθαινε. Ὁ γιατρός ἀπελπισμένος γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ γέρου ἐφυγε μόλις, κάνοντας ὥστόσο μιὰ τελευταία δυναμωτικὴ ἐνση—τὴν ἀπάνθρωπὴ αὐτὴ φιλανθρωπία τῆς ἐπιστήμης. Στὴν κάμαρα μὲ τὸ χαμηλὸ ταβάνι καὶ τὰ μισόκλειστα παραθυρόφυλλα δὲν εἶχανε μείνει παρὰ ὁ ἄρρωστος, ποῦ ἦτανε κρυμμένος σχεδὸν στὴ σκοτεινὴ γωνία πάνου σ' ἓνα παλιὸ κρεββάτι σουμιέν, ἢ γιὰ γυναῖκα του, ὁ ἀδύνατος καὶ φιλόλιγνος γυιός του μὲ τὴ μακρὰ μύτη καὶ τὰ στηθιασμένα μάγουλά του, ὁ πρώην ἐφέτης, φίλος του στενός, φορώντας πάντα τὰ ματογυῖα του καὶ τὴν κλασσικὴ του σκονισμένη ρεδιγκότα καὶ ἡ γεροντοκόρη ἀδερφή του, ποῦ—καθὼς λέγεται—εἶχεν ἓνα παιδί στὸ ὄρφανοτροφεῖο. Κρατοῦσε μιὰ πένθιμη σιωπὴ, ποῦ κάποτε—κάποτε σκουντουφλοῦσε πάνου σ' ἀναφυλλῆτὰ καὶ τοὺς σκιαγμένους ψ.θύρους τῶν τριγύρω, ὅταν ὁ ἄρρωστος φάνηκε πὼς ἐπιθύρισε κάτι.

Ἔσκυψαν κι οἱ τέσσαρες πάνου ἀπὸ τὸ κρεββάτι του κρατώντας τὰ δάκρυά τους καὶ τὶς ἀναπνοὲς τους γιὰ ν' ἀκούσουν. Ὅλοι, στὴ συνείδησή τους τὸ βρήκανε φυσικὸ καὶ πρέπον.

Ἄχ, ἐστάθηκε τόσο τυπικὸς ὁ καημένος στὴ ζωὴ του, ποῦ καὶ στὸ θάνατό του δὲ μπορούσε παρὰ τέτοιος νὰ φανῆ. Ζητοῦσε τὸν παπᾶ. Ἡ ἀδερφή γεροντοκόρη ἔτρεξε ὄξω μὲ τὸ μαντύλι στὰ μάτια κι οἱ τρεῖς, ποῦ ἔμειναν, μαζεψτήκανε σὲ μιὰ γωνία ἐνῶ τὰ δάκρυά τους πλήθαιναν κι ἄξιαινε ἡ ἀγωνία τους γιὰ νὰ μὴν ἀκουστοῦν ἀπὸ τὸν ἐτοιμοθάνατο. Καὶ τώρα αὐτὸς γαμμένος κάτου ἀπὸ τὰ σκεπάσματα συνεκέντρωνε τὶς τελευταῖες δυνάμεις τοῦ μυαλοῦ του. Συλλογιζότανε. Τὶ θὰ ἔλεγε στὸν παπᾶ; Ἄς κατώρθωνε νὰ ζυγίσει τὴ ζωὴ του. Ὑπῆρξε καλὸς ἢ κακός; Τὶ ψυχὴ θὰ παρέδιδε στὸ Θεό; Λευκὴ ἢ μαύρη; Καὶ ποὺς θὰν τὸν ἔπερνε; Ὁ ἄγγελος ἢ ὁ διάβολος; Ἦτανε γιὰ τὸν Παράδεισο ἢ γιὰ τὴν Κόλαση; Ἀλλά, Θεέ μου, πόσο ἀδύνατο ἦτανε τὸ μυαλό του! Αὐτὸ, ἐπὶ τόσα καὶ τόσα χρόνια ἔκρινε καὶ κατέκρινε τὶς πράξεις τῶν ἄλλων, ἀδυνατοῦσε τώρα νὰ κρίνῃ τὴν ἀτομικὴ του ζωὴ. Ἄλιμονο! Τὸ μυαλό του δὲ μπορούσε νὰ λειτουργήσῃ στὸν κύκλο τῆς κριτικῆς... Τὶ θὰ πῆ θάνατος, ἄχ... Ἄς εἶναι, ἔπρεπε ὅμως νὰ βρεθῆ ἓνα μέσον γιὰ νὰ ξαίρει τι θὰ ἔλεγε στὸν παπᾶ, γιὰ νὰ μπορέσει στὸ τέλος—τέλος νὰ ἡσυχάσει τὴ συνείδηση του καὶ νὰ γνωρίζῃ τι ἔ' ἀπογίνει κατὰ τὸ Θρησκευτικὸν Δίκαιον τοῦ Χριστιανισμοῦ! Ἄς δοῦμε! Ἄν κατώρθωνε νὰ θυμηθῆ ποῖο ἦτανε τὸ σπουδαιότερο γεγονός τῆς ζωῆς του! Θὰ εἶχε φυσικὰ ἓνα γεγονός ἢ ζωὴ του, ποῦ θὰ ὑπερεῖχε πάνου ἀπ' ὅλα καὶ θὰν τῆς ἔδιδε τὸ γενικὸ τόνο. Ἄν ἦτανε μέσα στὸ δίκαιο τὸ γεγονός αὐτό, ὑπῆρξε δίκαιος, ἂν εἰς τὸ ἀδικο, ἀδίκος. Ἐρριξε τὸ νοῦ του ὅλονε στὴν ἀνάμνηση.

Καὶ ὅπως ὅταν ξαμιολᾶς περιορισμένον νερὸ βγαίνει τρέχοντας ὀρηκτικὰ, ἔτσι καὶ ἡ θύμισή του ξεχύθηκε διὰ μιᾶς ὥσπου ἔφτασε στὴ τωρινὴ του κατάστασι. Τί περίεργο! Τίποτε δὲ βρέθηκε ἄξιο γιὰ νὰ σκαλώσῃ τὸ νοῦ του, νὰν τότε κάνει νὰ σκεφτεῖ. Θεέ μου ποιά ὁμοιομορφία, τί ἰσοπέδωμα! Καί, ξαφνικὰ θάρρεψε—τρομάζοντας στὸ στοχασμό—πὼς μόνον τώρα ὑπάρχει, μόνον τώρα, ἔτσι δὲ καθὼς ἦταν ἄρρωστος, ἐτοιμοθάνατος!... Ἄλιμονο! Αὐτὴ ἡ κατάστασι, αὐτὸ τὸ γεγονός μονάχα ὑπερεῖχε κι ἔδινε τὸ γενικὸ τόνο στὸ βίο του κι ἔδέσποζε στὴ διάρκειά του. Ὡστε τὸ σπουδαιό-

τερο γεγονός τῆς ζωῆς του ἦτανε ὁ θάνατός του; Ὅχι δά! Ὅχι δά! Κι ἄρχισε πάλι ν' ἀναθυμᾶται. Ματαιὸς κόπος, τίποτε, τίποτε, κενότης... Τίποτε, τὸ πὼς ἐσπούδασε, τὸ πὼς ἐπῆρε δίπλωμα, τὸ πὼς ἐγίνε δικαστὴς δίκαιος καὶ ἀμερόλητος, πὼς ὑπῆρξε πολίτης ἀμεμπτος καὶ τυπικός, πὼς ἐστάθηκε ὑπόδειγμα πατρός, συζύγου, ἀδελφοῦ. Ὅλα κοινά, κοινά... Καὶ σὰ νὰν τοῦ φάνηκε πὼς ἡ ζωὴ του ὑπῆρξεν ὅλη ὡς πέρα σὰν ἓνα ἐντομο, σὰν κουνουπί, ἓνα, ποῦ χάνεται μέσα στὰ πλήθη τῶν ἄλλων κουνουπιῶν, ποῦ ἀνεβοκατεβαίνουν στὸν ἀδειον ἄερα. Τίποτε.— Καὶ τρομερὴ τοῦ φάνηκε ἡλέξη. Ἄχ, μὰ ἐπιτέλους τί θὰ ἔλεγε στὸν παπᾶ; Ἦταν καλός; Μὰ τότε ποιά ἢ μεγάλη πράξη τῆς ζωῆς του, μιὰ θυσία μεγαλόπρεπη, μιὰ χιρονομία, ποῦ νὰ ἐπιβάλλεται; Τίποτε. Πουθενά. Ὅ,τι ἔκαμε τὰ ἔκαμε, καθὼς ὅλοι, ἀπὸ μιὰ συνήθεια, ἀπὸ μιὰ δουλικὴν ὑποταγὴν στὰ καθεστῶτα, ἀπὸ φόβον τοὺς νόμους καὶ τὴν κοινωνία, ἀπὸ ἓνα τυφλὸ ἀκλουθῆμα, ὅπως τὰ πρόβατα πέρνουν τὸ ἓνα τ' ἄλλο κοντά. Ἦταν κακός; Μὰ πουθενά, πάλι, δὲν ἔβλεπε νὰ εἶχε κάνει κάποιο κακούργημα κρυφὸ ἢ φανερό; Τί ἦταν λοιπόν; Τί ψυχὴ θὰ παρέδιδε στὸ Θεό; Ποῦ θὰν τὸν ἔβαζεν ὁ ἄγγελός του; Στὸν Παράδεισο ἢ στὴν Κόλαση; Πουθενά! Καὶ σὰ νὰν τοῦ φάνηκε πὼς ἔβλεπε τὴν ψυχὴν του νὰ πλανιέται στὸ κενὸ κι ἀπελπισμένη νὰ βροντάει πότε τὴν πόρτα τῆς Κόλασης, πότε τοῦ Παραδείσου, φωνάζοντας: ἀνοίχτε, ἀνοίχτε... Οἱ πόρτες ὅμως ἔμειναν ἴδια βουβὲς καὶ ἀσάλευτες. Καὶ τότες ἡ ψυχὴ ἄφινε ἓνα θρηνο γοερό. Μὰ ξαφνικὰ ὁμοιομορφία πολλοί, ἀπανωτοὶ γιόμισαν τὴν ἀτμόσφαιρα καὶ σκέπασαν τὸ δίκονο του θρηνο. Κι εἶδε μορφὲς τριγύρω του γνωστές. Τοὺς ἔβλεπε στὶς ἔδρες τῶν δικαστηρίων, στὰ καφφενεῖα, στὰ σπίτια τῶν ἐντίμων, ποῦ σύγγαζε, στοὺς δρόμους, ἓνα πελώρο κολάδι ἀνάερο καὶ καθέννας ἀνέβαινε καὶ κατέβαινε στὸ κενὸ δίχως σκοπὸ.

— Σὰν τὰ κουνουπια, ψιθύρισε τώρα φωναχτά.

Οἱ τρεῖς ἀνθρωποὶ ζύγωσαν.

— Τί θέλεις; τοῦ ἔκαμαν.

Τοὺς κοίταξ' ἐκεῖνος μὲ μάτια σβυμένα καὶ τοὺς εἶπε: Σὰν τὰ κουνουπια..

— Παραμιλάει μουρμούρησαν.

— Σὰν τὰ κουνουπια! ἐπανέλαβε αὐτός. Καὶ τότες ἐμπῆκε ὁ παπᾶς.

Ψηλὸς κ' εὐίσσημος, καθὼς γέμισε τὸ ἀνοιγμα τῆς πόρτας, τοῦ φάνηκε πὼς ἔφερνε μαζί του τὰ σκότη καὶ τοὺς πάγους τοῦ θανάτου. Κι ὅπως τὸ κίτρινο φιλλαράκι ἀπελπισμένα στριφογυρίζει στὴ μονηλιασμένη φθινοπωριὰτικὴ ἀτμόσφαιρα ἔτσι κύλισε στὸ μυαλό του κι ὁ τελευταῖος ἀθλιὸς στοχασμός του:

— Τὸ σπουδαιότερο γεγονός τῆς ζωῆς μου εἶναι ὁ θάνατός μου.

HAN RYNER

ΤΟ ΦΑΡΜΑΚΙ

ΔΡΑΜΑ ΣΕ ΜΙΑ ΠΡΑΞΗ

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ 65 χρονῶ. — ΙΑΚΩΒΟΣ 30 χρονῶ δικηγόρος και ΠΑΥΛΟΣ ηλικίας 28 χρονῶ παιδιὰ τοῦ πρώτου.
ΔΟΜΙΝΙΚΟΣ ὑπηρέτης.

Ἡ Σκηνὴ στὸ Παρίσι. — Ἐποχὴ σημερινή.

Ἐνα δωμάτιο στολισμένο με παλιὰ ἐπιπλα αὐστηροῦ ρυθμοῦ. Ἐνα γραφεῖο βαλμένο σὲ μέρος ποῦ νὰ μένει κρυμμένο στοὺς ἐπισκέπτες ἀνοίγοντας τὴν πόρτα.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ (Ἰάκωβος Παῦλος)

Ἰάκ. — Τὸ σπίτι αὐτὸ τὸ χωρίζει τόσο λίγος δρόμος ἀπ' τὸ Δικαστήρι^ο ποῦ βρεθήκαμε πολὺ γρήγορα ἐδῶ. Μὴ φοβᾶσαι τίποτα, ἔχουμε καιρὸ περισσότερο ἀπ' ὅσος μᾶς χρειάζεται. Θὰ φύγουμε πρὶν φτάσει. Οἱ διατυπώσεις γιὰ τὴν ἀποφυλάκιση ἐνοῦ φυλακισμένου, εἶναι ἀκόμα ἀρκετὰ μεγάλες.

Παῦλ. — Δὲν εἶμαι κι' ὀλότελα βεβαίως ὡς κάνουμε γρήγορα... Οἱ θανμαστὲς σου μᾶς ἄσχησαν πολὺ...

Ἰάκ. — Ἐχεις δίκιο ὡς κάνουμε γρήγορα. (Χτυπάει τὸ κουδούνι).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ (οἱ ἴδιοι Δομίνικος)

Δομ. — (μπαινοντας) Οἱ κύριοι χτύπησαν;

Ἰάκ. — (μ' ἐπιβεβαιωτικὴ κίνηση) τὰ μαγαζία εἶν' ἔτοιμα;

Δομ. — Μάλιστα κύριε.

Ἰάκωβ. — Τρέξε νὰ βρεῖς ἕν' ἀμάξι.

Δομ. — Ἀμέσως, κύριε. (βγαίνει).

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ (Ἰάκωβος Παῦλος)

Παῦλος. — Αὐτὸ εἶναι τὸ πιὸ φρόνιμο ποῦ μπορούμε νὰ κάνουμε. Νὰ μὴν τὸν ξαναἰδοῦμε .. Τὸ μόνο μέσο γιὰ ν' ἀποφύγουμε κάθε ἄγριο λόγο.

Ἰάκ. — Θὰ τοῦ γράψουμε δυὸ λέξεις. Ἡ ἀναχώρησή μας και ἡ ξηρότητα τῆς ἐπιστολῆς μας θὰ εἶναι σκληρότητες πολὺ ὀδυνηρές.

Παῦλος. — Τόσο ἀναπόφευχτες, αὐτές!

Ἰάκ. — Λὲς πολὺ ἀλήθεια. (Πάση).

Παῦλος. — Δὲ νομίζεις πὼς ὁ ὑπηρέτης ἀργεὶ νὰ γυρίσει;...

Ἰάκωβ. — Μὰ ὄχι, μόλις βγήκε.

Παῦλος. — Ὁ σταθμὸς τῶν ἀμαξιών δὲν εἶνε τόσο μακρὸν...

Ἰάκωβ. — Ἐρχάς, πὼς βροισκόμαστε σὲ περίοδο ταξιδιῶν. Ἀμάξια και αὐτοκίνητα εἶνε λιγάκι δύσκολο νὰ βρεθοῦν. Στοιχματίζω πὼς ὁ σταθμὸς θάναι ἄδειος.

Παῦλος. — Μόνο μὴν ἔρτει πρὶν ἀπ' τὴν ἀμάξα!...

(Ἐὶς τὸ Ἰάκωβος ἀφίεται νὰ πῆσῃ σὲ μιὰ πολυθρόνα)

Παῦλος. — Φτώγῃ μου ἀδερφέ, ὅστερ' ἀπὸ τόσες συγκινήσεις, ἡ προσπάθεια αὐτὴ τῆς δίκης σ' ἐξάντλησε ὀλότελα. Ἀλλὰ χαίρεις, καμμὶ φορὰ ἄλλοτε δὲ θανμάστηκες τόσο.

Ἰάκωβος. — Δὲ μπορείς νὰ φανταστῆς πόσο ὑπόφερα γιὰ νὰ στιβιάζω τὴ μιὰν ἀπάνω στὴν ἄλλη τόσες ψευτιές... Κάθε μου λέξη, κάθε μου φωνή, σὰν ἕνα κουρέλι ἀποσπασμένο ἀπ' τὴν καρδιά μου.

Παῦλος. — Δὲ μπορούσες νὰ τὸν ἀφίσεις νὰ τὸν καταδικάσουν.

Ἰάκωβος. — Βεβαίωτατα.

Παῦλος. — Ἐπορε νὰ σώσεις τὴν τιμὴ τοῦ ὀνόματός μας.

Ἰάκωβος. — Ἐπορε, ἀλλὰ τί φρίκη, ὅταν τὸ ψέμμα γίνεται ἡ ἀναγκαῖα ἀσπίδα τῆς τιμῆς! (χτυπάει τὸ κουδούνι)

Παῦλος. — (τρέχοντας στὴν πόρτα) Ὁ Δομίνικος και τὸ ἀμάξι... Ἐπιτέλους!... (Ἀνοίγει).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ (οἱ ἴδιοι Μάρκελλος)

Παῦλος. — (Ὁπισθοχωρόντας) Ἐσύ, πατέρα;

(Ἐὶς τὸ Ἰάκωβος σηκώνεται ξαφνιασμένα)

Μάρκελ. — Naί, ἐγώ... γιατί ξαφνιαζέστε;... Μήπως κατὰ τύχη, δὲ με περιμένατε;... (σιγαλιά) Μὰ τί ἔχετε, κ' οἱ δυὸ σας;... Ἐπορε νὰ σᾶς βρῶ στὴ χαρὰ στὴν πιὸ συγκινητικὴ... Ἐπορε νὰ σᾶς σφίξω κιόλας στὴ φτωχὴ μου καρδιά ποῦ τόσα ὑπόφερε... (Τοὺς πλησιάζει με ἀνοιχτὴ ἀγκαλιά και ὀπισθοχωροῦν). Ἀποτραβίστε μπροστὰ στὰ ἀγκαλιάσματα τοῦ πατέρα σας;.. Ἰάκωβε ἀποτραβίσει μπροστὰ στὶς εὐχαριστίες μου...

Ἰάκωβος. — Δὲ μοῦ χρωστάτε καμμὶ εὐγνωμοσύνη.

Μάρκελ. — Παιδιά μου, φτωχὰ μου παιδιά, ἀγαπημένα μου παιδιά, πάντοτε μοῦ δείχνετε ψυχρότητα, ὅστερα ἀπ' τὸν αὐτοχρὸ ἐκεῖνο γάμο... Ἀλλὰ δὲ σᾶς φαίνεται πὼς πλήρωσα τὸ σφάλμα μου πολὺ ἀκριβὰ;... Καὶ τὸ κάθε τι ποῦ μόρεσε νὰ μᾶς χωρήσει δὲν εἶνε δυνατό νὰ ξεχαστεῖ, τώρα ποῦ;... (διστάζει).

Ἰάκωβ. — (Σουφρώνοντας τὰ φρύδια) Τώρα ποῦ;...

Μάρκελ. — Τώρα ποῦ ἐκεῖνη δὲ ζεῖ πιά.

Ἰάκωβ. — Καταραμένος λόγος!

Μάρκελ. — Ὅστερ' ἀπ' τὴ φριχτὴ δοκιμασία ποῦ τέρασα, τὰ παιδιά μου δὲ θὰ με περιτριγυρίζουν με τὴ στοργὴ τους τὴ παρηγορητῆρα;.. Μόνο ἡ τρυφεράδα σας μορεὶ νὰ κλείσει τὶς βαθειές μου πληγές, και νὰ ἐξαφανίσει τοὺς πολὺ πραγματικοὺς ἐφιάλτες ποῦ... Δὲ μ' ἀπαντᾶτε;... Οὐτ' ἕνα καλωσόρισε, οὔτε μιὰ χειρονομία ὑποδοχῆς.. Δὲ μ' ἀπαντᾶς ἀγαπημένο μου Ἰάκωβε, σὺ ποῦ τοὺς τελευταίους ἐκείνους καιρούς, μοῦ ἔδειξες τόση ἀφοσίωση...

Ἰάκωβ. — Ποῦ ὁ δικηγόρος χρωστᾶει σὲ κάθε κατηγορούμενο!...

Μάρκελ. — Τί εἶπες; (Κυττάζει γιὰ πολλὴ ὄρα τὰ παιδιά του σιωπηλά) Μὲ νομίζετε ἐνοχο;... Δὲ διαμαρτύρεστε. Ὅστε εἶσι εἶναι... μ' αὐτὸ εἶνε ἐξωφρενικό! μ' αὐτὸ εἶναι ἀπαίσιο! (σιγαλιά.) Ἄ! ὑπόχουν χίλιες περιπτώσεις ποῦ καταλαβαίνω τώρα... (Περνώντας τὸ χέρι ἀπ' τὸ μέτωπό του.) Ἀλλὰ κι' ἄλλα πράγματα μοῦ εἶναι ὀλότελα ἀκατανόητα... Ἰάκωβε, γιατί με ὑπεράσπισες;.. Ἰάκωβε, ἀλλὰ με μιὰ θριαμβευτικὴ πειστικότητα, τὴν ἀπέδειξες τὴν ἀθωότητά μου...

Ἰάκωβ. — (Μὲ μικρὸ χαμόγελο) Τὴν ἀπέδειξα;

Μάρκελ. — Αὐτὴ ἡ ἀντίφαση μεταξὺ αὐτῶν ποῦ μοῦ λὲς αὐτὴ τὴν ὄρα με τόση ψυχρότητα, και ἐκείνων ποῦ δὲν ἔχει λίγα λεπτὰ ποῦ φώναζες τόσο σθεναρὰ μπροστὰ στοὺς δικαστὲς...

είναι αδύνατο να είπωθούν και ν' ακουστούν;... Τὰ ξαίρουμε πατέρα, τὰ ξαίρουμε όλα...

Μάρκελ. — Αφού τὰ ξαίρετε όλα πῶς με καταδικάζετε;

Ἰάκωβ. — Δὲ σὲ καταδικάζουμε... Ἀλλὰ κι' ἂν ἀκόμα μπόρεσε νὰ πεισθεῖ ἕνας δικαστῆς, δὲ μπορούμε νὰ μείνουμε μ' ἕναν ἄνθρωπο τοῦ σκότωσε.

Μάρκελ. — Δὲ σκότωσα!.. δὲ σκότωσα!..

Ἰάκωβ. — Μπροστά ἀπὸ λίγα λεπτά τὸ ὁμολόγησες. Δὲ μπορούσες...

Μάρκελ. — Δὲν καταλάβατε τὰ λόγια μου.

Ἰάκωβ. — (Συνεχίζοντας χωρὶς ν' αἰούει) Ἀλλοιώτικα δὲ μπορούσες νὰ ὑπερασπίσεις τὸν ἐαυτὸ σου παρὰ μόνο λέγοντας κακὸ μιανῆς πεθαμένης... Ὅσο ἀλήθεια κι' ἂν εἶναι τὰ λόγια σου γιατί τὰ λὲς ἀφού ξαίρουμε... Καὶ πῶς τὸ νομίζεις δικαίωμα σου τώρα νὰ κατηγορεῖς ὅτιοι κι' ἂν εἶναι τὰ σφάλματά της, ἐκείνη τοῦ ἔπεσε... (μὲ ἀδυστηρὸ τόνο) Θῦμα σου;... Πατέρα, πατέρα, σὲ παρακαλῶ ἄς χωριστοῦμε χωρὶς κα'μιὰ λέξη παραπάνω ὡς τώρα εἶπα με πάρα πολλά... (χύνεται σὲ λυγμοὺς) πάρα πολλά λόγια σπαραχτικὰ καὶ ἀνώφελα...

Παῦλος. — Πατέρα, καταλαβαίνεις καλὰ πῶς δὲ μπορούμε νὰ μείνουμε πιά ἐδῶ.

Μάρκελ. — (Δίνοντας στὸν Ἰάκωβο τὸ γράμμα τοῦ πῆρε ἀπ' τὸ μυστικὸ συρτάρι) Διάβασε,

Ἰάκωβ. — (Σηκώνοντας τοὺς ὤμους μὲ πονετικὸ κατσούφιασμα.) Τί ἀνάγκη;

Μάρκελ. — (Δίνοντας τὸ γράμμα στὸν Παῦλο) διάβασε σὺ!

Παῦλ. — (Ὁπισθοχωρῶντας) Ποιὸς ὁ λόγος; (Ὁ Ἰάκωβος κι' ὁ Παῦλος διευθύνονται πρὸς τὴν πόρτα.)

Μάρκελ. — (Σταματώντας τοὺς) Ἄ! ὄχι δὲ θὰ φύγετε χωρὶς νὰ τὸ διαβάσετε! αὐτὸ θ' ἄταν πολὺ ἀδικο καὶ πολὺ παράλογον... Κυτάξτε, μὰ κυτάξτε αὐτὸ τὸ γράμμα (τοὺς βάζει τὸ γράμμα μπροστὰ στὰ μάτια τοὺς.) Τὸ γνωρίζετε, δὲν εἶναι ἔτσι;

Ἰάκωβ. — Τὸ γράμμα τῆς Μαρίας!

Παῦλ. — Τὸ γράμμα τῆς γυναίκας ἐκείνης, τοῦ πεθαμένη ἢ ζωντανή, εἶνε πάντοτε μαζί σου καὶ μαζί με τὰ παιδιὰ σου.

Μάρκελ. — Μὰ διαβάστε, διαβάστε λοιπόν!... (μὲ σαρκασμὸ) αὐτὸ δὲ θὰ καθυστερήσει καθόλου τὴ φευγάλα σας... δὲν εἶναι παρὰ δύο γραμμὲς.

Ἰάκωβ. — (πέρνοντας τὸ γράμμα καὶ διαβάζοντάς το.) «Νὰ μὴν κατηγορηθεῖ κανένας γιὰ τὸ θάνατό μου. Ὑστερὰ ἀπ' τὸ ἐπεισόδιο τοῦ σκοτώθηκε ὁ Λωρὰν, ἢ μόνη ἀγάπη, ἢ μόνη μου ἐλπίδα γιὰ τὴν ὁποία ζούσα, αἰστανόθηκα νὰ μοῦ λείπει τὸ θάρρος γιὰ τὴ συνέχιση τῆς ζωῆς καὶ Φαρμακώθηκα. Μαρία Δ' Ἀλταζέν» (μικρὴ πύση) — Φτωχὲ μου πατέρα! (πέφτει στὴν ἀγκαλιὰ του.)

Μάρκελ. — Καὶ σὺ Παῦλε δὲ μ' ἀγκαλιάζεις;

Παῦλ. — Γιατί δὲν ἔδειξες τὸ γράμμα αὐτὸ στὴ δικαιοσύνη;... Γιατί ἀνέχτηκες ἐκεῖνα τὰ βάσανα τῆς φυλακῆς, ἐκεῖνα τὰ ἀπαίσια ἐρωτήματα τῶν δικαστῶν. τὴ τρομαχτικὴ ἐκείνη συνεδρίαση τοῦ κακοεργουμένου... τόσους κιντύνους, τόσες τρομάρες!... Γιατί κιντύνεψες με τὴν τιμὴ σου καὶ μ' αὐτὴ τῶν παιδιῶν σου;

Μάρκελ. — (Κοκκινίζοντας) Συχώρα τὴν ἀδυναμία μου... συχώρα σ'

ἕνα γέρο τοῦ θυσίασε τὸ πᾶν στὸ φόβο τοῦ γελίου ἐχτὸς ἀπ' τὴ στοργὴ τῶν παιδιῶν του.

Παῦλ. — Ὅχι πατέρα, ἐσὺ πρέπει νὰ μᾶς συχωρέσεις, ἐσὺ πρέπει... (Μὰ τὸν πνίγουν οἱ λυγμοὶ φέρνει τὸ χέρι στὸ λαρύγγι του, δὲ μιλάει κι' ἀποκαμωμένος ἀπ' τὸν πόνο πέφτει στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ πατέρα του.)

Θεογνίκη. — Μετάφραση ἀπ' τὸ Γαλλικὸ

ΑΝΤΩΝΗΣ ΝΕΟΚΛΗΣ

ΝΙΚΟΥ ΣΩΤΗ

Ο ΒΔΟΜΑΔΑΣ

[Συνέχεια πρὸ τὸ προηγούμενο καὶ τέλος]

— Τὰ κορόιδα, ἔλεγα με τὸ κουτὸ μυαλό μου, τὰ κορόιδα! Τοὺς περιφρονῶσα καὶ τοὺς ἀγρίαζα τοὺς ἐξευτέλιζα μπροστὰ μου, καὶ ὅταν πιά τοὺς ἔδλεπα σὰ σκύλους νὰ ζητιανεύουνε ξαναμένοι τὸ προσκέφαλό μου τοὺς ὄχτηρα καί... Βλέπεις πόσο κουτὴ ἦμουνα; Ἔτσι πέρασαν διστρεῖς μῆνες. Νόμιζα σ' αὐτὸ τὸ διάστημα πῶς ὁ τρόπος τῆς ζωῆς μου εἶτανε γιὰ μένα ὄχι ἀνάγκης ἀποτελεσμα οὔτε βίας, ἀλλὰ ἐκδήλωση τῆς θέλησῆς μου πραγματοποιημένη, καὶ ἔφθανα σὲ σημεῖο νὰ ὑπερηφανεύομαι γιὰ τὴ θαυμάσια ἐξάσκηση τοῦ ἐπαγγέλματός μου, νὰ δέχομαι με φιλαρέσκεια μεγάλη τὴς ἐκδηλώσεις τοῦ θαυμασμοῦ τοῦ κόσμου, τοῦ με περιστοίχιζε, ὄχι ἀσχετοῦ με τὴν ὁμορφιά μου καὶ νὰ περιφρονῶ ὅλες τὴς ἄλλες γυναῖκες τοῦ ἐπαγγέλματός μου. Ὁ καθρέφτης μ' ἔδινε θάρρος πολὺ. Λένε πῶς οἱ ὁμορφες γυναῖκες εἶνε καὶ κουτές. Αὐτὸ εἶνε ἀλήθεια, χωρὶς ὅμως καὶ νάναι φυσικὴ ἢ κουτάμαρα τους αὐτῆ. Οἱ ὁμορφες γυναῖκες προσβάλλονται ἀπὸ φιλαρέσκεια, μιὰ ψυχικὴ ἀρρώστια δυσκολογιάτρευτη, ἀρρώστια τοῦ τὴν καρφώνει στὸν καθρέφτη καὶ μέσα σ' αὐτόνε βλέπουν ὅλο τὸν ἄλλο κόσμον. Δὲν κίνουνε ἄλλο παρὰ νὰ βεβαιώνονται ἀπ' τὸν καθρέφτη τους, πῶς εἶναι ὁμορφότερες καὶ ἀπὸ τὴν Ἀφροδίτη καὶ ἔτσι γίνονται φιλάρεσκες, κουτές. Ἔτσι καὶ γῶ, νόμιζα κι' ἦμουνα βέβαιη καὶ ἐν τάξει με τὴ συνειδήσή μου πῶς ὅτι ἕκαμα ἦτανε σωστό, πῶς ἕκαμα κείνο τοῦ ἤθελα. Περιφρονῶσα, δηλαδή, καὶ κορόιδενα τοὺς ἄντρες, τοῦ με πλησιάζανε καὶ νόμιζα πῶς στέκουμε ψηλὰ ἀπὸ αὐτοὺς, ἀφού αὐτοὶ ἐρχότανε σὲ μένα καὶ δὲν εὑρισκαν λόγους νὰ μοῦ ἐκδηλώνουνε ἀγάπη καὶ θαυμασμὸ με λόγια καὶ προτίμησιν με ἔργα. Ναί πρέπει νὰ γυρίσω στὴ φιλαρέσκεια, γιατί αὐτὴ με κατὰστρεψε. Ὅσο ἔδλεπα ὀλάνκαιρο σκυλολόι ἀπὸ γαβριάδες ἔξω ἀπ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν πόρτα νὰ περιμένουνε σειρά... δημιουργόντας πότε μαζί μου, πότε με τὴ μαντάμα, πότε μεταξὺ τους σκηνές καὶ φασαρίες, νὰ περιμένουνε σειρά, ἐνῶ τόσες ἄλλες καθότανε στὸ σαλόνι εὐκαιρες... περηφανεύομαι. Εἶνε ἀλήθεια, ὁμολογῶστέ το, δὲ θὰ μοῦ ἀποκλείατε οὔτε σεῖς ὁ ἴδιος τὸ δικαίωμα νὰ σαρκάσω καὶ νὰ οἰχτήρω, ὄχι με λίγη συναίσθησιν περηφάνειας καὶ ἐγωῖσμοῦ, αἰσθημάτων τοῦ ἢ φιλαρέσκεια τὰ καθιστοῦσε πολὺ ζωηρὰ, νὰ οἰχτήρω ὅλη κείνη τὴ μάντρα τῶν σκύλων, τοῦ γαυγίζανε ἔξω ἀπ' τὴν πόρτα μου καὶ θὰ με κρίνατε με ἐπιείκεια ἂν σὰς ἔλεγα ὅτι ἐνόμιζα ἐκδικησὴ μου στοὺς ἄντρες, τοῦ τόσο πικρὰ δοκίμασθηκα στὶς πρῶτες με δαύτους σχέσεις μου, τὸ σαρκασμὸ τῆς χαμέρπειάς τους νὰ γλύφουνε σὰν σκύλοι τὴ γυμνὴ σάρκα μου ὁ ἕνας ὕστερα ἀπ' τὸν ἄλλον... Μὰ ἄλλομονο! Ἦλθε γλήγορα ὁ κόρος καὶ ἡ ἀπογοήτεψη. Ἦ εὐχαρίστηση αὐτῆ, ἢ γλυκειά, ἄς τὴν πῶ ἔτσι, πλάνη μου δάσταξε ὅσον καιρὸ δα-

στάει ή πλάνη ενός πουλιού, που έχει πιαστεί σέ παγίδα κλουβιού που και τρώγοντας με όρεξη τó δόλωμα του σιταριού νομίζει τόν έαυτό του τυχερό και ως πού νά χορτάσει, τραγουδάει τήν ευτυχία του. "Όταν όμως χορτάσει και θελήσει νά φύγει, βλέπει με απογοήτευση πικρή, πώς είναι αλχμάλωτο. Θάτανε προτιμότερο νά ζούσα σ' αυτή τήν πλάνη, νά μή καταλάβαινα ποτέσ πώς δεν έξουσιάζω τόν έαυτό μου. "Όμως, άργά ή γρήγορα θ' αντίκρυζα τήν πραγματικότητα, όπως τήν αντίκρυσα πολύ γρήγορα στήν άπαίσια φυσιογνωμία του άντρός μου. Τόν είχα ξεχάσει κ' είχα νομίσει πώς τó τελευταίο του έγκλημα σέ μένα, ήτανε άπλή έκδήλωση τής αίσχρης και έγκληματικής φύσης του, χωρίς νά αποβλέπει σέ άπώτερους σκοπούς. "Άλλ' αυτός ήτανε καταχθόνιος άνθρωπος, ή ψυχούσθησή του και τώρα άκόμη μου είναι μυτήριο. "Έγκληματική φύση άπ' τις πιο παράδοξες και τις πιο επικίντνες. "Άνθρωπος χωρίς συνείδηση κυριολεκτικά: άπό κείνους τούς τύπους που δεν διακρίνουνε τó καλό άπ' τó κακό, που γι αυτούς καλό και άγιο είνε ότι μπορεί νά τού ώφελήσει, που βαδίζουνε τó δρόμο τής ζωής τους ξεριζώνοντας κάθε έμπόδιο γιατούς, που θά μπορούσε νάναι στήριγμα για τούς άλλους ποδοπατώντας τούς συνοδοιπόρους τους. Νά κάτωσ τέτοιος πάνω κάτω... Δεν ξέρω άν πραγματικά ήτανε μεθυσμένος κείνο τó δράδυ—είχε τόση έπιτηδειότητα στήν έχτέλεση τών ύποθέσεών του—ούτε και άν άπό σκιπού ή τυχαία θρέθηκε μεθυσμένος. Κάτι τέτοιοι τύποι, όταν πρόκειται για ύπόθεσή τους που χρειάζεται θάρρος και θράτος τó αναζητά ε στό πιστό. Καμώθηκε πώς καιρό μ' αναζηούσε, σά νά μήν ήξερε τι είχα γίνει. Μου ζήτησε συγγνώμη κ' έξευτελίστηκε στα πόδια μου μπροστά. "Έκλαιε και χτυπιώτανε ζητώντας μου νά τονε συχωρήσω και μου ώρκιζότανε πώς με άγαπά με τρέλλα με μανία... Τόσο δυνατή ήτανε ή έντύπωσή μου άπό τήν ανεπάντεχη αυτή επίσκεψη, και τόσο πολλή ή φρίκη που μου προξένησε τó αντίκρυσμα τής φυσιογνωμίας του, ώστε, ώρα πολλή, έμεινα σέ έκσταση, χωρίς ούτε νά καταλάβαινω τι έλεγε ούτε και νά μιλω καθόλου. "Όταν συνήρθα τόν είδα στα πόδια μου χάμου συρτό σά σκύλο νά με παρακαλεί νά τονε συχωρήσω. Φίδι νά με πλησιάζε τόσο κοντά, δέ θά αίστανόμουνα τόση φρίκη! τόν κλώτιστα δυνατά και τόν έκαμα νά πέσει. "Εσηκώθηκε ύστερα άπότομα μου έπετέθηκε και ήρχισε νά με δέρνει άλύπητα. Δεν αντίστάθηκα καθόλου, ούτε και προφυλάχτηκα. Τόν άφηνα νά με χτυπά και έκλαια, έκλαια. Είχε κουραστεί πιά. "Εγώ έξαμολουθούσα νά κλαίω. "Εκείνος άμέριμος, σάν τίποτε νά μήν είχε συμβεί θροναίστικε στόν καναπέ και άναψε τσιγάρο. "Όταν συνήρθα και τόν αντίκρυσα ξανά, έντελώς άλλιώτικη έντύπωση μου προξένησε. "Όχι πιά φρίκη, ούτε άηδία. Φόδο! φόδο άνακατεμένο με σεδασμó και ύποταγή, τó φόδο, τó σεδασμó και τήν ύποταγή στήν δύναμη! Παραξενεύεσαι; Μήπως δεν ύπάρχουνε σκλάβοι και σκλάβες και λαοί άκόμη ολάκαιροι, που δουλεύουνε σάν πιστά σκυλιά στούς κυρίους τους, ύποκύφτοντας στή βία τής δυνάμης τους; Πώς λοιπόν νά μήν ύποκύψει μιá άδύναμη, άπροστάτευτη, άποκηρυγμένη άπ' τήν κοινωνία γυναίκα πόρνη; Γιατι νά σάς φαίνεται λοιπόν παράξενη ή ύποδούλωσή της στόν άγαπητικό; Δεν ξέρω άν έξαιρετικά έγώ, είχα τόση ψυχική άδύναμη, ώστε νά ύποταχθώ άμέσως, όπως ύποτάχτηκα και νά κáμω άγαπητικό τόν άντρα μου. Σέ βλέπω νά διστάζεις: άκουσέ με και θά δεις πώς έχω δίκαιο. Δεν έχω πολλά βιβλία διαβάσει, ούτε και γράμματα πολλά ξέρω. Ξέρω όμως και νοιώθω πώς ó άνθρωπος είναι κοινωνικό ζώο και πώς θάση κ' άρχή τής κοινωνίας είναι ή οίκογένεια. Κάθε άνθρωπος

λοιπόν και πρό πάντων ή γυναίκα σ' αυτήν αποβλέπει οδηγούμενη άπό τó ψυχόρμητο και τήν ανατροφή της, όπως τής τή δίνει ή κοινωνία. Για τήν πόρνη ή οίκογένεια είναι κιτι ξένο, ένας άπηγορευμένος άπό τó κράτος καρπός. Ζει μιá ζωή πολύ περιορισμένη. Ποτέ όμως, όσο κι' άν είναι άνήθικη όσο κι' άν είναι διεφταρμένη, δεν έξουδετερώνεται τó ψυχόρμητο του προορισμό έχει νά τήν ένώσει, όχι μόνο ύλικά αλλά και ψυχικά με έναν άντρα.

"Έτσι άφου τής είναι άδύνατο νά σηματούσει οίκογένεια, γιατί κανείς βέβαια τίμιος δέ θά καταδεχότανε νά καλύψει με τóνομά του τó παρελθó της άρκείται στόν άγαπητικό της έστω κι' άν βλέπει άκόμη χεροπιαστά πώς αυτός τήν έκμεταλλεύεται με τόν χυδαιότερο τρόπο, πώς, άκόμα, δεν τήν άγαπά. "Άρκείται τότε και σέ λιγότερο άκόμα, άρκείται στό νά τόν περιβάλλει αυτή μόνη με άγάπη, άρκεί μόνο νά μήν τόν χάσει άπ' τó προσκέφαλό της τó ποτισμένο με τά δάκρυά της. Τής είναι άρειτό νά τόν βλέπει σιμά της, έστω και με μιá μαγκούρα στό χέρι του. Πόσα άντρώγυνα άληθινά και νόμια δέ συζούνε θαυμάσια χωρίς κατά θάθος ν' άγαπιώνται; Μή σας φαίνεται λοιπόν παράξενο φαινόμενο ή άγάπη και ή άφοσίωση τής πόρνης σ' ένα τυχόντα παληάνθρωπο που τήν εκμεταλλεύεται. Πίστεφέ με, πολλές φορές προκαλούσα τόν άγαπητικό μου νά με δέρνει. Πόσο ευχαριστιώμουνα τότε! Για νά με δέρνει, μ' άγαπά, σκεφτόμουνα και ήσυχάζα.

Κι' άπό τότε άρχίζει ó άνήφορος. "Όσο καιρό κατέβαινα πρός τή χαράδρα τής διαφθοράς ή κούραση μου εΐτανε ανεπαίσθητη, κατήφορος βλέπεις που κουράζει λιγότερο κι' άπό τόν ίδιο δρόμο άκόμα. "Υστερα; όταν τελείωσε πιά ó κατήφορος; "Ανωφεριά γύρωθε και στή μέση ή χαράδρα κυλά κάθε είδους άκαθαρσία κάθε νανάγιο τής ζωής στα θολά νερά της. Ποιός δουκιάζει πιά, και ποιός μπορεί κάνε νά ξαναβεί άπό κει που έπεσε; Στο δούρκο λοιπόν που όλο κυλάει πρός τόν κατήφορο κι' αυτός!

Κ' άληθινά σ' όλο τó διάστημα αυτό, ως νά κατασταλάξω στό δούρκο, σ' όλο κείνο τόν κατήφορο δεν ύπόφερα καθόλου ψυχικά, ούτε και τύψεις είχα. Τι πλάνη όδυνηρή τó νά ξεγελιέται κανείς άπό τόν ίδιο τόν έαυτό του, που συμβαίνει πολί συχνά στή σύγχρονη κοινωνία, πρό πάντων, στις γυναίκες! Είνε κι' αυτό μιá συνέπεια τής ύποδούλωσης του πνεύματος στήν ύλη. "Έτσι και γώ, δεν είχα καταλάβει καθόλου, μερικό καιρό στήν άρχή, πώς είχα πάψη νά έξουσιάζω τó "Εγώ μου. "Άπό τήν πλάνη αυτή πρώτοζήγνα με την καινούρια ύποδούλωση στό σύζυγό μου. "Άρχισα σιγά σιγά νά καταλαβαίνω πώς ή "Άθηνά είνε πράγμα, μιá πλαγγώνα χωρίς θέλητη έχτεθημένη στό παζάρι. "Υπέκυφα στό σκληρό νόμο τής βίας. "Εγίνα μιá κοινή πόρνη, μιá αίσχρη, μιá διεφταρμένη γυναίκα όπως τόσες άλλες. Και, καιρό τώρα, για νά ζω παραδίνω τó σώμα μου στόν τυχόντα έραστή. Για μένα πιά δεν ύπάρχει έλπίδα νά σωθώ, ένα τραπέζι μαρμάρινο στόν άνατομείο ή μιá νεκροφόρα τής Δημάρχιας θάνα: τó τελευταίο μου κρεβάτι, κανέννας δεν θά λυπηθεί κι' ούτε θά κλάψει για μένα, κανέννας δέ θά μάθει τόν θάνατό μου.

"Όμως, βαθιά, πολύ βαθιά στήν ψυχή μου, άπομένει άπείραχτη μιá γωνίτσα άπό τόν κήπο τόν καλιό τής ψυχικής παρθενιας μου. Μά δυστυχώς για μέ.σ, ή γωνίτσα αυτή είναι γύρωθε φραγμένη άπό άγκυθερά βάτια που μου φράζουνε τó δρόμο. Σέ κάθε μου άπόπειρα νά πλησιάσω ύποφέρω. Ματώνεται ή καρδιά μου στις άκαρπες προσπάθειες νά παραμερίσω τά πυκνόθαλλα βάτια και νά φτάσω τήν άπόμειρη γωνίτσα που άνθοδνε μερικοί λευκοί άκόμη μενεξέδες. Θάμουν ευτυχής άν μπορούσα νά πλησιάζα

λίγο, τόσο λίγο όσο να μπορούσα να πιάσω μια μικρή άνθοδεσμούλα για κείνους. Μά δυστυχώς δε μπορώ να φθάσω, κ' ή άνοιξη δρίσκειται στο τέλος της, άρχίζει το φθινόπωρο της ζωής μου. Οι μενεξέδες μαραινούνται μαζί μου, εκείνοι άγνοι και παρθενικοί ένφ' εγώ;... "Ω! καλοί γονιοί! Έσάς τοδλάχιστο; Μά, γιατί τόσο να με μισήσουνε; Τò ξέρω. Άν έπρόκειτο για κείνους, άν καταλάβαινα πώς με μια τέτοια άνθοδεσμούλα θα τους έξευ- μένιζα, τότε—είμαι βέβαιη—θα μπορούσα να φτάω σε κείνη την άκρα καλοντας, στην ανάγκη τα δάτια για να νοήξω δρόμο και χωρίς καθόλου να λογαριάσω τις φλόγες να περάσω και φτάνοντας να μάσω μερικους μενεξέ-δες, για κείνους, πριν άκόμη καή κάθε άνήθικη και ήθικη δλάστηση της ψυ- χής μου από την πυρκαγιά, που ή ίδια θάδανα.... Όμως ποιός ξέρει! Έσως τώρα που έμαθα από σένα πώς ο πατέρας μου και ή μητέρα μου δρίσκουν- ται στη ζωή... Έσως.... μπορέσω να... λυτρωθώ.....

— Φεύγετε; Ναι ώρα είναι· σας ευχαριστώ και σας ζητώ συγνώμη για την κατάχρηση που έκαμα της καλοσύνης σας να μ' άκούτε Πιστέψτε με!... Τò διαφέρο κ' ή συγκίνηση με την όποια μ' άκούσατε με κάνουνε να έλπίζω πώς θα σταθήτε κηδεμόνας του πόνου μου, που μόνο σε σας τον έμ- πιστεύομαι. Κι' άν καμιά φορά άκούσετε να διασύρεται τόνομά μου, να μην πήτε καλά λόγια για μένα γιατί δεν τάξιζω. Μου φτάνει μόνο να πήτε πώς λυτρώθηκα... και να θυμηθήτε τα δουρκωμένα μάτια που ίκετευτικά σας προσκαλόυνε να πιστέψετε πώς είμαι ένα θύμα, ναί ένα θύμα που για να λυτρωθεί, πρέπει ξανά να γένει θύμα.... Καληνύχτα . . . . .
Θεσσαλονίκη—Γκιουμουλτζίνα 1922

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ & ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΔΥΟ ΦΩΤΙΕΣ. Αντ. Χατζηπαποστολου. Δραμα οικογενειακο σε τρεις πράξεις. Αθήνα 1923. Βραβεφτηκε στον Καλοκαιρινείο διαγωνισμό του Παρ- νασσου. Η σκηνη σύγχρονος στην Αθήνα. Μας παρουσιάζει την οικογενεια Χανδριδη, Μητέρα κορη και δυο γιους, τον Πλατώνα πουνε δικαστης και το Σίμο που ηρθε από την ξενιτια για το διακανονισμό της κληρονομίας. Ο Πλατώνας αν και δικαστης, μας παρουσιάζεται σαν ένας εκφυλος τυπος οχι μοναχα στην ήθικη μα και σε καθε σκεψη ενω ολως διολου εναν- τια ο Σίμος, μας παρουσιάζεται ως μετρημενος, με αγνη σκεψη και τιμιότητα ως αθρωπος που θυσιάζει τα συμφροντά του για τους άλλους. Η μητέρα του κοινή γυναίκα χωρίς καμιαν αρχη, που, οπως συνηθως, αγεται και φερεται από τα αισθηματα και που αδεια της μ' αφτα μπορεί να κατα- στρεψη και καταστρεφει ασφαλως τους γυρω της. Αφτα είναι τα κυριότερα προσωπαστη σκηνη. Κατοπι ερχονται ο Βασος οικογενειακος φιλος, ένας με λαμπρα αισθηματα νεος, ή κορη Χανδριδη, ο κηπουρος και η αδερφη του. Στην ανταλλαγη γνώμων για τη διαθεση των μεριδιων, ο Σίμος θυσιάζει το μεριδιο του για τη μανα και αδερφη ομως ο Πλατώνας ζητα να εκ- μεταλεφτη τη μητέρα κι αδερφη κ' έτσι παρει και τα δικα τους μεριδια και μέσω αφτωνων κα το του αδερφου του Σίμου. Ο τελευταιος, ψυχορμητα και

αιστανομενος την υστεροβουλια του αδερφου του αρνείται και προσπαθει να σωση τη μητέρα κι αδερφη του από τη βεβαιη καταστροφη που τους ο- δηγα ο Πλατώνας κ' έτσι ερχεται σε συγκρουση με τον αδερφο του συγκρου- ση που παρ ολιγο να τον κανει θυμα γιατι σε μια στιγμη εξαψης ο Πλατώ- νας δε διστασε να τραβήξει το πιστολι με προθεση να τονε χτυπηση. Κα- τοπι αρχίζει ναρχεταιιστο φως η κακη διαγωγη του αδερφου. Οτι ζει με πορνες, οτι απατησε την αδερφη του κηπουρου, οτι γνωριζοντας μιαν οφει- λη σεβαστου ποσου του πατερα του, προς ενα αδικηθεντα, από αφτονε, αρ- νείται να τη δώσει αν και ο πατερας του πεθαινοντας αφηκε στην αγωνια του, παρ ολη τη φιλαργυρια του, να του ξεφυγει πως πρεπει να δοθει το ποσο αφτο, που στη συνειδηση του του φαινοντανε πως πιεξε την ψυχη του την τελευταια ωρα. Κι όλα τουτα δυναμωουνε το Σίμο στο να διακανονι- σει όλα τα ζητηρια τα λογικα και δικαγια, να παντρευτητην αδερφη τουμε τον οικογενειακο τους φιλο το Βασο και να ζητηση να λυση το ζητημα της α- τιμασμενης αδερφης του κηπουρου με το γαμο στην αναγκη, του αδερ- φου του μ' αφτη. Κ' έτσι ο αδερφος του βλέποντας όλα τα ζητηματα του χα- μενα περιφρονα ολους και φεβγοντας βρισκει το θανατο από το βολι της αδελφης του κηπουρου, που στην απελπισια της, δεδομενου οτι πλησιαζε να γεννησει, σκοτώνει τον αρνήθεντα να την ικανοποιησει δικαστικο Πλα- τώνας, τον αθρωπα της θεμιδας.

Γενικα η υποθεση του εργου πολυ καλη για δραμα κι ο σκγραφεας ο- χι ατεχνα την εκμεταλεφτηκε, ομως πολι αδυνατα μας παρουσιάζει την καθε εικονα του. Επειτα πολλες φορες οι διαλογοι του οχι σφιχτοδεμενοι, οχι και πολυ μετρημενοι και καποτε μας φαίνεται πως προσπαθει να δώσει κα- ποια μεγαλιτερη σημασια σε πραματα που εινε κατωφερα για να εινε αση- μαντα στην κοινωνικη ζωη. Η γλωσσα του πολι καλη οπως και η για σκηνη τεχνικη αποδοση.

ΣΟΝΕΤΤΑ σειρά δευτερη Στεφανου Μορφη 1923ε κδ. οικος «Αθηνά» Αρ. 1. Ραλλη Αθήνα Ευριπιδου 6.

Του Στεφανου Μορφη τα σονεττα αν και οι στιχοι τους εινε καλοδου- λεμενοι δε μπορούμε να πουμε πως εχουνε την τεχνη και την ομορφια που εινε απαραίτητη για να τους αξίζει τουλαχιστον ο τιτλος του σονεττου. Το ειδος αφτο στην ποιηση τò μεταχειριστηκανε παρα πολλοι στα χρονια του αλησιονητου δασκαλου Σονετιστα Μαβιλη κι ακομα τορα πολλοι βρισκονται που επιμενουνε να το μεταχειριζονται χωρίς δυστυχως να καταλαβαινουνε πως καθε άλλο η σονεττα κανουνε αφου δε μπορεσανε να βαθυνουνε στο μυστικο της τεχνης των. Το σονεττο εινε το κλασσικο δημιουργημα, ο αφρος των καλουπιων που εκδηλωνεται η ποιηση, γιαφτο εινε και το δυσκολωτερο ειδος της τεχνης. Τα ορια του εινε αψητρα περιορισμένα, οχι μοναχα στο μετρο, στις συλλαβες, στους στιχους μα και σ' αφτη την εκφραση της ιδεας και σ' αφτη την τοποθετηση λεξεων φρασεων κ. λ. π. Τα σονεττα του Στ. Μορφη, ξερα στο στιχο τους και κοινα στις ιδεες τους, δε μας λενε τιποτα, που να μας συγκινει, που να μας γοητεβει, τιποτα που να μας θυμιζει εστο και αμνδρα το λαξεμα, το σμιλεμα ή ακομα και μια φραση των Μαβιλικων, των Γρυπαρικων σονεττων που στα χαμενα το αισθητικο μας γουστο ζητα. Σκεδον ολοι οι στιχοι του σε αναγκαζουνε ειτε εχουνε ειτεμη κομα, να σταμα- τησεις στο τέλος τους, γιατι πανου σε τετιο καλουπι, το καλουπι του δημο-

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΕΜΜ. Β. ΜΑΝΟΣ

Στοῦ Χατζή Ὀσμάν ἀριθ. 51—ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΙΧΑΗΛ

Στοῦ Λομβάρδου ἀριθ. 5 Θεσ)νίκη

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΝΙΚΟΣ ΚΟΝΤΟΛΕΩΝ

Πασὰζ Ὀρ.εντὰλ ἀριθ. 32 Θεσ)νίκη

ΕΜΠΟΡΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ

Μαξ Χάρδεν 10 Θεσ)νίκη

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΙΔΩΝ ΑΛΑΝΤΟΠΟΙΕΙΑΣ

ΚΩΣΤ. ΠΑΡΑΣΧΑΚΗ

Ὀδὸς Ἐθνικῆς Ἀμόνης ἀριθ. 2 Θεσ)νίκη

ΟΛΑ ΤΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΣΑΣ ΕΙΔΗ λάμπες, ἠλεκτρικά, σίδερα, μοτέρ
διαφόρων δυνάμεων, ἠλεκτρικά ὄρολόγια κ.λπ.

ΣΤΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ΠΑΤΑΠΑΤΙΟΥ ΚΑΙ ΛΩΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Στοῦ Χατζή Ὀσμάν Θεσ)νίκη